

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 30 (821) ■ 3 avqust 2016

www.vergiler.az

Qiyməti: 55 qəp.

Dünyada maliyyə-iqtisadi böhran prosesinin hələ də davam etməsi, hətta qabaqcıl ölkələrin ciddi maliyyə problemləri ilə üzləşməsi fonunda bu gün Azərbaycan iqtisadiyyatında müsbət göstəricilər nəzərə çarpır, tikinti-quruculuq işlərinin miqyası genişlənmir, əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəlməsi, respublikamızın dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyasının sürətlənməsi istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. Bütün bunlarla yanaşı, qeyri-neft sektorunda canlanma, dirçəliş də diqqətdən yayınmır. Bunun əsas səbəbi, şübhəsiz ki, reallaşdırılan düzgün sosial-iqtisadi siyasətdir. Hazırda ölkəmizdə normal investisiya şəraitinin hökm sürməsi də məhz bu siyasətin tərkib hissəsidir.

Xatırladaq ki, müstəqilliyimizin ilk illərindən ölkəmizdə normal investisiya mühitinin yaradılması və xarici kapital axınının təmin edilməsi qarşıya mühüm vəzifə kimi qoyulub. Düzdür, 2005-ci ilədək iqtisadiyyata yatırılan investisiyanın böyük bir qismi enerji sektoruna yönəldildi, lakin sonralar bu tendensiya qeyri-neft sektorunun xeyrinə dəyişdi. Ümumiyyətlə, investisiya siyasəti Azərbaycan hökumətinin müəyyənləşdirdiyi uzunmüddətli iqtisadi inkişaf strategiyasının mühüm tərkib hissəsidir. Investisiya axınının təşviq edilməsində əsas məqsəd iqtisadiyyata xam vəsaitlərin daxil olması və istehsalat bazasının genişləndirilməsi, rəqəbatqabiliyyətli biznes mühitinin formalaşdırılması kimi mühüm məsələlərin həllini sürətləndirməkdir.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev enerji layihələrinin uğurla həyata keçirilməsinə həmişə xüsusi diqqət və qayğı ilə yanaşırdı. Dahı öndərin təşəbbüsü ilə «Əsrin müqaviləsi»nin imzalanması nəticəsində ölkəmizdə yeni neft strategiyası uğurla həyata keçirilməyə başladı. Məhz bu müqavilədən sonra dünya dövlətlərinin Azərbaycan iqtisadiyyatına qat-qat marağı artdı və ölkəmizin neft ehtiyatlarının istismarına böyük həcmdə xarici investisiyalar yönəldildi.

Bu gün Avropanın enerji təminatında ölkəmizin xüsusi çəkisi və strateji əhəmiyyəti getdikcə yüksəlir. Artıq Azərbaycanın iştirakı olmadan regionda hər hansı bir infrastruktur layihəsinin reallaşdırılması mümkün deyildir. Çox mühüm coğrafi mövqedə yerləşən respublikamız regionda əsas enerji resurslarına malikdir. Bundan başqa, ölkəmiz Asiya ilə Avropa arasında həm də təbii körpü rolunu oynayır. Hazırda bu regionda qlobal əməkdaşlığa daha böyük maraq olduğu bir dövrdə nəqliyyat, təhlükəsiz enerji dəhlizləri daha çox əhəmiyyət daşımağa başlayır. Azərbaycan yalnız enerji daşıyıcılarının tranziti üçün təhlükəsiz ölkə deyil, eyni zamanda, bunları hasil edən dövlətdir. Eyni zamanda, nəhəng qaz potensialımız da mövcuddur. Buna görə də Azərbaycanın regionun ən mühüm dövlətinə çevrilməsi təbii bir prosesdir.

Yeri gəlmişkən, son 12 ildə qeyri-neft sektorunun inkişaf tempi neft sektoruna nisbətən daim davam edib. Ümumilikdə bu sektorun inkişafında neftdən daxilolmalarla yanaşı, inkişaf proqramları, infrastrukturun yenilənməsi, yerli sahibkarlığın dəstəklənməsi və müasir bazar münasibətlərini təmin edəcək qanunvericilik bazasının yaradılması və daim yenilənməsi kimi amillərin də böyük təsiri olub.

Ölkə iqtisadiyyatında qeyri-neft sektorunun inkişafı nəticəsində daxili tələbatın ödənilməsinə idxaldan asılılıq azalıb, idxal inflyasiyasını məhdudlaşdırıb, sözügedən

Prezident İlham ƏLİYEV:

Bu gün qarşıda duran ən mühüm strateji məqsəd Azərbaycanı dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələri səviyyəsinə yüksəltməkdir

sahə dövlət büdcəsinin gəlirlərinin əsas qaynaqlarından birinə çevrilib, ölkənin rəqəbatqabiliyyəti artıb. Ümumiyyətlə, sadalananlara nəzər saldıqda qeyri-neft sektorunun Azərbaycan iqtisadiyyatının hazırkı vəziyyətində və gələcəyində oynadığı rolun nədən ibarət olduğunu təsvir etmək elə də çətin deyil. Belə ki, hazırda ölkədə məşğul əhalinin təxminən 95 faizdən çox hissəsi iqtisadiyyatın neftdən kənar sektorlarında fəaliyyət göstərməklə daxili tələbatın genişlənməsini reallaşdırır. Eyni zamanda, yoxsulluğun azaldılmasında böyük pay məhz bu sektora aiddir.

Ölkəmizin ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsində, əhalinin gündəlik tələbat mallarına olan ehtiyacının qarşılınmasında idxal məhsullarından asılılığın azaldılması və maliyyə sektorunun idxal inflyasiyasından qorunmasında qeyri-neft sektorunun rolu əvəzsizdir. Dövlət büdcəsinin gəlirlərinin formalaşdırılmasında da qeyri-neft sektoru müstəsna əhəmiyyət daşıyır. Baxmayaraq ki, büdcədə neftdən daxilolmaların həcmi nə qədər çox olsa belə, yenə də perspektiv üçün dövlət büdcəsinin maliyyə qaynağı iqtisadiyyatın neftdən kənar sektorları hesab edilir. Çünki hər hansı təbii sərvətin gətirdiyi dividendlər sonsuz deyil və bir gün tükenir. Nəticədə büdcə yenidən real sektorun dayanıqlığından asılı olur. Məhz bu səbəblərə görə iqtisadiyyatın diversifikasiyası və bu sektorun inkişafı etdirilməsi Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən prioritet hesab edilir.

İqtisadi və Sosial İnkişaf Mərkəzinin sədri Vüqar Bayramovun fikrincə, ölkəmizdə strateji maraqlara söykənən düzgün iqtisadi siyasətin aparılması nəticəsində həyatın bütün sferalarında, o cümlədən iqtisadiyyatda ciddi irəliləyiş və inkişaf təmin edilib. Bu tendensiya qeyri-neft sektoruna da şamil edilir.

İqtisadi neft və qazın hasilatından qaynaqlanmayan sektorların inkişaf tempinə daha çox təsir edən amilləri aşağıdakı kimi qruplaşdırıb: -investisiya siyasəti və cəlb edilən investisiyaların həcmi; -ölkədə aparılan struktur və institusional dəyişikliklər, müasir qanunvericilik bazasının yaradılması; -daxili tələbatın dəyişməsi; -maliyyə - bank bazarında son illər aparılan islahatlardan doğan və kredit-

lax və istehsal münasibətləri; -daxili istehsal təşviqi edən dövlət xərclərinin həcmi.

Ötən illər ərzində sadalanan amillərin hər biri ölkəmizdə daim diqqət mərkəzində saxlanılıb və aparılan iqtisadi və sosial siyasət nəticəsində keçid dövrü uğurla başa çatdırılıb, hazırda isə iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi prosesi məqsədli və sürətli şəkildə davam etdirilir.

Bu gün Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun xarici ticarətdə payı da diqqət çəkir. Hazırda ixracın böyük bir qismini dəft, neft məhsulları və qazın satışı təşkil etsə də, xarici ticarətdə qeyri-neft sektorunun payı ildən-ilə artır. Bu sahədə inkişafı reallaşdırmaq məqsədilə ölkəmizdə dünya bazarlarında rəqəbat apara biləcək keyfiyyətli və beynəlxalq standartlara uyğun məhsulların istehsalı, istehsalı təmin edəcək yeni və innovativ müəssisələrin açılması və ixracı stimullaşdıracaq tədbirlərin həyata keçirilməsi prosesi uğurla həyata keçirilir.

Ekspertlərin proqnozlarına əsasən, 2020-ci ildə ölkəmizin qeyri-neft ixracı ümumi idxala bərabər olacaq. Bu isə Azərbaycanın xarici iqtisadi əlaqələrinin genişlənməsi, neft hasilatının tükəndiyi zamanlarda ticarət saldosundakı üstünlüyün qorunub saxlanması və iqtisadi nüfuzun itirilməməsi istiqamətində müsbət rol oynayacaq.

Hazırda qeyri-neft sektorunun daha da inkişafı məqsədilə qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, ixrac siyasətində koordinasiyanın gücləndirilməsi, ixrac mallarının istehsalının stimullaşdırılması, ixracın infrastruktur təminatının yaxşılaşdırılması, keyfiyyətə nəzarət sisteminin gücləndirilməsi, ixracın təşviqi və maarifləndirmə kimi vacib məsələlər diqqət mərkəzində saxlanılır.

Qeyri-neft sektorunun büdcə gəlirlərində payı da getdikcə artır. Belə ki, ölkəmizin karbohidrogen ehtiyatlarına sahib olması və bu ehtiyatların son illər dünya bazarına çıxarılmasından əldə edilən gəlirlər digər sahələrin inkişafına təsiri artır və sosial dövlət dəyərləri baxımından gəlirlərin müəyyən bir qismi dövlət büdcəsinə yönəldilib. Nəticədə bu vəsaitlərin həcmi qeyri-neft sektorundan əldə edilən gəlirlərə nisbətən daha artdı. Neftdən daxil olan vəsaitlərin büdcə vasitəsilə ölkənin infrastrukturunun yenidən qurul-

laşdırılmasında (buraya istehsal və istehlak məqsədli kreditlər daxil) formalaşan isteh-

mas, sosial rifahın gücləndirilməsi, insan kapitalına diqqətin artırılması, nisbətən zəif inkişaf edən sektorlara dövlət dəstəyinin təmin edilməsi, məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması kimi mühüm problemlərin həllinə yönəldilməsi təqdirəlayiq haldır.

Mütəxəssislərin fikrincə, yuxarıda sadalanan sahələrin bir çoxu, məsələn, infrastrukturun yenidən qurulması, məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması təkrar maliyyənin cəlb edilməsinə ehtiyacı olmayan sahələrdir. Bu da imkan verir ki, gələcək illərdə büdcənin əsas xərclərində kəskinləşmə getmədən neftdən daxilolmaların miqdarını kifayət qədər azaltmaq mümkün olsun. Bununla yanaşı, Azərbaycan hökuməti bu sahədə diqqət mərkəzində saxlanılıb və aparılan iqtisadi və sosial siyasət nəticəsində keçid dövrü uğurla başa çatdırılıb, hazırda isə iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi prosesi məqsədli və sürətli şəkildə davam etdirilir.

Yeri gəlmişkən, burada investisiya siyasətinin istiqamətlərində nəzər salmaq istərdik. Azərbaycanda iqtisadi dayanıqlılığın artırılması və əhalinin sosial rifahının yüksəldilməsinin əsas yolu- nən mövcud potensialdan səmərəli və vaxtında istifadə edilməsi olduğu üçün müstəqilliyimizin ilk illərindən ölkəmizdə normal investisiya mühitinin yaradılması, habelə xarici kapital axınının reallaşdırılması ən yüksək səviyyədə qarşıya qoyulan iradə sayəsində gerçəkləşib. Baxmayaraq ki, 2005-ci ilədək iqtisadiyyata qoyulan investisiyanın böyük bir qismi enerji sektoruna yönəldildi, sonralar bu tendensiya qeyri-neft sektorunun xeyrinə dəyişdi. Ümumiyyətlə, investisiya siyasəti Azərbaycan hökumətinin müəyyən etdiyi uzunmüddətli iqtisadi inkişaf strategiyasının mühüm tərkib hissəsidir. Investisiya axınının təşviq edilməsində əsas məqsəd iqtisadiyyata xam vəsaitlərin daxil olması və istehsalat bazasının genişləndirilməsi, rəqəbatqabiliyyətli biznes mühitinin formalaşdırılması kimi mühüm problemlərin həllini sürətləndirməkdir.

«Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı»nın icrasının ikinci ilinin yekunlarına həsr olunan konfransda

da da sahibkarlığın inkişafı məsələsinə toxunulub. Prezident İlham Əliyev çıxışında dövlətin sahibkarlığın inkişafına bundan sonra da öz dəstəyini verəcəyini deyib. Dövlət başçısı bu il sahibkarlara güzəştli şərtlərlə 73 milyon manat kredit ödənildiyini vurğulayıb və qeyd edib ki, bu vəsaitin 77 faizi əvvəlcə verilmiş kreditlərin qaytarılması hesabına verilib. «Bu da çox müsbət haldır, dövlət büdcəsinə daha az yük düşür və kreditlərin 80 faizi aqrar sektora verilib. Bu da bizim siyasətimizi əks etdirir. Kreditlərin 74 faizi regionlara verilir. Regional inkişaf proqramının icrası sürətlə davam etdirilir», - deyər dövlətimizin başçısı əlavə edib.

Bu gün dünyada kəskinləşən böhran əksər ölkələrdə bir sıra sosial proqramların tətbiqi ilə müşahidə olunduğu halda, Azərbaycan Prezidenti ölkəmizdə bütün sosial proqramların uğurla davam etdirilməsini mühüm vəzifələrdən biri kimi qarşıya qoyub. «Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı»nın icrasının ikinci ilinin yekunlarına həsr olunan konfransda çıxışında da dövlət başçısı bu barədə ətraflı danışıb. Azərbaycan Prezidenti bildirdi ki, sahibkarlığı inkişaf etdirmək, yerli istehsalı artırmaq üçün əlavə tədbirlər görülməlidir: «Ancaq istəyirəm, yerlərdə sahibkarlar problemləri dilə gətirsinlər ki, o problemlər həllini tapsın».

Azərbaycan iqtisadiyyatının, o cümlədən qeyri-neft sektorunun inkişafı, ölkədə aparılan iqtisadi siyasətin nəticəsidir. Həmçinin, respublikamızın iqtisadi gələcəyinin qeyri-neft sektoruna bağlı olması prioritet götürülürək bu sahədə ciddi infrastruktur işləri həyata keçirilib, normal investisiya mühiti formalaşdırılıb. Digər tərəfdən, qanunvericilik bazası zamanın tələbinə uyğunlaşdırılıb, normal bazar münasibətlərinin formalaşmasında və azad rəqəbatın təmin edilməsində ciddi nəticələr əldə edilib.

Bu gün inamla deyər bilirik ki, ölkəmiz beynəlxalq aləmdə etibarlı tərəfdaş kimi tanınıb, nüfuzu güclənib. Azərbaycan investisiya cəlb edən ölkədən investisiya yatan və xüsusilə, strateji əhəmiyyətli layihələrdə iradə nümayiş etdirən regional gücə çevrilib. Bir sözlə, respublikamız öz təbii ehtiyatlarından, coğrafi mövqeyindən uğurla faydalanıb və Azərbaycan dünya iqtisadiyyatının fəal iştirakçısına çevrilib.

«Xalq qəzeti»

BU NÖMRƏMİZDƏ

VƏTƏNDAŞ MÜRACİƏTLƏRİ DİQQƏTLƏ ARAŞDIRILIR

2

NAĞDSIZ ÖDƏNİŞLƏRİN GENİŞLƏNDİRİLMƏSİ ŞƏFFAFLIĞA XİDMƏT EDİR

3

«YASIL DƏHLİZ» SİSTEMİ TƏTBİQ OLUNACAQ

4

ƏRKÖYÜN VERGİ ÖDƏYİCİLƏRİ MƏHƏLLƏ MARKETLƏRİ...

5

E-kitabxananın fəaliyyəti müzakirə olunub

İyul ayının 29-da Vergilər Nazirliyində e-kitabxanaya məsul şəxslərlə görüş keçirilib. Görüşdə e-kitabxana sahəsində görülmüş işlər, statistik göstəricilər iştirakçıların diqqətinə çatdırılıb, kitabxananın istifadəçi interfeysi

və məlumatların daxil edilməsi prosesi ətraflı şəkildə izah edilib.

Vergi orqanları əməkdaşlarının zəruri məlumatları əldə etməsində e-kitabxananın əhəmiyyəti vurğulanaraq bildirilib ki, bu kitabxana beynəlxalq vergi sistemindəki yeniliklər, vergi islahatları və digər məlumatların mobil şəkildə əldə olunmasına imkan verir. E-kitabxanada yerləşdirilən informasiyaların, sənədlərin, müxtəlif xarakterli materialların vergi orqanı əməkdaşlarının tələblərinə uyğunlaşdırılması istifadəçilər üçün onun optimallığını təmin edir.

Görüş zamanı e-kitabxananın işinə məsul şəxslərin fikirləri dinlənilib, kitabxananın fəaliyyətinin genişləndirilməsi üçün nazirliyin struktur vahidləri arasında işlərin əlaqəli şəkildə qurulması tövsiyə edilib.

e-kitabxana
Vergilər Nazirliyinin Elektron kitabxanası
e-kitabxana.tax.gov.az

MDB ölkələrində vergi yoxlamaları orqanları üçün kadrlar hazırlanacaq

İyulun 27-28-də Belarusun paytaxtında MDB İcraiyyə Komitəsində Birliyin iştirakçı dövlətlərinin vergi (maliyyə) yoxlamaları orqanları üçün kadrların hazırlanması və təkmilləşdirilməsi üzrə baza təşkilatı haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə MDB Hökumət Başçıları Şurasının (HBS) qərar layihəsinin razılaşdırılmasına dair ekspert qrupunun icması keçirilib.

İclas iştirakçıları qeyd və təklifləri nəzərə alaraq qərar layihəsini tamamlayıb və razılaşdırıblar. Sənədə müvafiq olaraq baza təşkilatı statusu «Rusiya Federasiyası Daxili İşlər Nazirliyinin Nijni Novqorod Akademiyası»na verilir. Sənəd layihəsi dövlətdaxili razılaşdırılmadan sonra baxılmaq üçün MDB HBS-yə təqdim ediləcək.

Baza təşkilatı haqqında Əsasnamə layihəsində onun əsas vəzifələri, fəaliyyət istiqamətləri, işin təşkili və fəaliyyətin maliyyə təminatı müəyyənləşdirilib.

Gözlənilir ki, baza təşkilatı vergi (maliyyə) yoxlamaları orqanları üçün kadr hazırlanması və təkmilləşdirilməsi ilə yanaşı, bu prosesin elmi, tədris-metodik və informasiya təminatını da həyata keçirəcək. Təşkilat, həmçinin Birliyin ölkələrinə iqtisadi cinayətkarlığa qarşı mübarizənin əsas istiqamətləri üzrə elmi fəaliyyətdə, MDB iştirakçı dövlətlərinin müvafiq ali təhsil müəssisələrinin qarşılıqlı əlaqəsinə, təhsil prosesində müasir, innovativ metodların və hazırlıq formalarının tətbiq olunmasına kömək etməlidir.

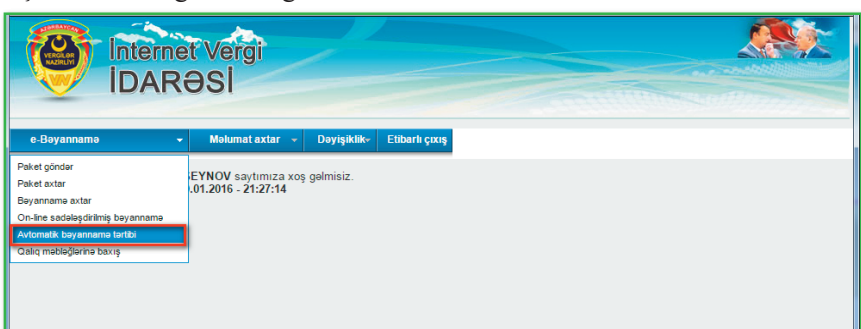
Avtomatik bəyannamə tərtibi

Avtomatik bəyannamə tərtibi (ABT) proqram təminatı vergi ödəyicisinin əvvəlki vergi dövrü üzrə bəyannamə məlumatlarından istifadə edilməklə cari vergi dövrü üçün bəyannamənin əvvəlcədən avtomatlaşdırılması tərtib edilməsi imkanını yaradır. Bunun üçün istifadəçi İnternet Vergi İdarəsinin «E-bəyannamə» bölməsindən «Avtomatik bəyannamə tərtibi» (ABT) menyusuna daxil olmalıdır. Bu menyuya vasitəsilə «Torpaq vergisinin bəyannaməsi»nin cari bəyannamələrinin əvvəlki dövr bəyannamə göstəriciləri əsasında avtomatlaşdırılmış tərtib və onlayn təqdim edilməsi mümkün olur. Bunun üçün istifadəçi müvafiq vergi növü üzrə bəyannaməni işarələməklə bəyannamə hazırlanacaq dövrü qeyd etməli və «Hazırla» düyməsini sıxmalıdır. Vergi ödəyicisinin əvvəlki dövr üzrə bazada bəyannaməsi mövcud olma-

dıqda ekranda əvvəlki dövrün bəyannaməsinin tapılmaması barədə xəbərdarlıq ismarıcı əks olunacaq. Vergi ödəyicisinin bazada əvvəlki dövr üzrə bəyannaməsi mövcud olduğu halda isə sistem tərəfindən qeyd olunan dövrə avtomatlaşdırılmış şəkildə bəyannamə tərtib olunur və bəyannamə «Təsdiq gözləyir» mərhələsində əks olunur. Bu mərhələdə təsdiq gözləyən bəyannaməni «Təsdiq» və ya «Ləğv» etmək, eyni zamanda bəyannamə paketini endirərək BTP proqramı vasitəsilə bəyannaməyə lazımı dəyişikliklər etmək mümkündür. Təsdiq gözləmə mərhələsində olan bəyannamənin sətirlərinə «Vergi məbləği» sütunu əlavə

edilmişdir. Bu xanada avtomatlaşdırılmış şəkildə tərtib edilmiş və təqdim olunma gözləyən bəyannamə üzrə hesablanmış vergi məbləğinin cəmi əks olunur. Vergi ödəyicisi avtomatlaşdırılmış şəkildə tərtib edilmiş və təqdim olunma gözləyən bəyannamə üzrə hesablanmış vergi məbləği ilə razı olduğu təqdirdə «Təsdiqlə» düyməsini sıxmaqla bəyannaməni vergi orqanına göndərir. Avtomatlaşdırılmış şəkildə tərtib edilmiş və təqdim olunma gözləyən bəyannamə hər hansı səbəbdən vergi ödəyicisini qane etmədikdə «Ləğv et» düyməsini sıxmaqla bəyannamə ləğv edilir.

AYTƏN

Vətəndaş müraciətləri diqqətlə araşdırılır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Nazirlər Kabinetinin iclaslarında ölkəmizdə həyata keçirilən bütün tədbirlərin, islahatların, dövlətin həyata keçirdiyi siyasətin mahiyyətində insan amilinin, ölkə vətəndaşının rifahının dayandığını dəfələrlə vurğulamış və bütün vəzifəli şəxslərin də bu prinsiplərlə çalışmasının vacibliyini qeyd etmişdir. Ölkə başçısı bildirmişdir ki, bu gün hər bir Azərbaycan vətəndaşı Azərbaycan Konstitusiyasında təsbit olunmuş hüquqlardan istifadə edərək özünün və yaşadığı kəndin, rayonun, şəhərin problemlərini müvafiq dövlət orqanları qarşısında rahatlıqla qaldıra bilər. Ölkə başçısı ilk növbədə bütün məsələlərdə ədalətli qərarların qəbul olunmasını ön plana çəkmişdir: «Cəmiyyətdə sosial ədalət prinsipləri tam şəkildə tətbiq edilməlidir. Bunu bizim əsas qanunumuz - Konstitusiya tələb edir və ümumi normal davranış elə olmalıdır

rilməsi ölkədə gedən vahid islahatlar sistemində mühüm yer tutur: «Bu sahədə irəliləyiş doğru atılan addımlardan biri də 2015-ci ilin noyabrında «Vətəndaşların müraciətləri haqqında» qanunun qüvvəyə minməsidir. Vətəndaşlara göstərilən daimi diqqət və qayğının növbəti təzahürü olan bu qanun müraciətə baxan subyektlərin dairəsinə əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirməklə yanaşı, məsuliyyətini daha da artırmış, ölkənin bütün regionlarında əhali tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanmışdır. Bunu bir çox şəhər və rayonlarda Qanunun müzakirəsi ilə bağlı keçirilmiş tədbirlərdə deyilən fikirlər də təsdiq edir. Ümumi fikir ondan ibarətdir ki, bütün bunlar vətəndaşların qəbulu və müraciətlərinə baxılması işinin daha da yaxşılaşmasına, insanların narazı salan bəzi məsələlərin aradan qaldırılmasına öz töhfəsini verəcəkdir».

S.İsmayılov bildirmişdir ki, qanun imzalandığı gündən keçən müddət ərzində, onun tətbiqi ba-

nə baxılmasına dövlət büdcəsinə vergi daxilolmalarının təmin edilməsi qədər önəmli amil kimi yanaşılır. Nazirlikdə vətəndaşların qəbulu, onların ərizə və şikayətlərinə baxılması işi müasir dövrün tələbləri səviyyəsində təşkil edilmişdir. Nazirlik bu prosesi innovativ yeniliklər, çevik və işlək mexanizmlər əsasında qurmağa, vergi ödəyicilərinin məmnunluğunu təmin etməyə nail olmuşdur. Vətəndaş müraciətlərinə diqqətlə baxılmasını, araşdırılmasını vacib olan məsələlərin tez bir zamanda aydınlaşdırılıb cavablandırılmasını nəzərdə saxlayan nazirliyin rəhbərliyi proseslərin əvvəldən axıradək izləməyə imkan verən dəqiq və kifayət qədər təkmil nəzarət sisteminin yaradılmasına nail olmuşdur. 2006-cı il fevralın 1-dən istifadəyə verilmiş Avtomatlaşdırılmış Vergi İnformasiya Sisteminin (AVIS) tətbiq edilməsi nəticəsində vergi orqanlarında sənədlərin icrası, nazirliyin rəsmi internet sahifəsində (www.ta-

Vergilər Nazirliyində vətəndaşların qəbulu, onların ərizə və şikayətlərinə baxılması işi müasir dövrün tələbləri səviyyəsində təşkil edilmişdir

ki, sosial ədalət prinsipləri pozulmasın. Çünki deyə bilərəm ki, insanların narahat edən ən böyük məsələ ədalətsizlikdir, həyatda da, siyasətdə də, hər bir sahədə də. Ona görə də ədalət, sosial ədalət olmalıdır və bütün qərarlar ədalətli olmalıdır».

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 57-ci maddəsinə əsasən, Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının dövlət orqanlarına şəxsən müraciət etmək, habelə fərdi və kollektiv yazılı müraciətlər göndərmək hüququ vardır. Hər bir müraciətə qanunla müəyyən edilmiş qaydada və müddətdə yazılı cavab verilməlidir. Bu işin daha təkmil və müasir dövrün tələblərinə uyğun şəkildə həyata keçirilməsi üçün hər il qanunvericilik aktlarında vətəndaş müraciətləri ilə bağlı müddəalar müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq yenilənir və təkmilləşdirilir.

«Vətəndaşların müraciətləri haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul edildikdən sonra onun tətbiqi ilə əlaqədar olaraq bir sıra yeni normativ hüquqi aktlar da təsdiq olunub. Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Sənədlərlə və vətəndaşların müraciətləri ilə iş şöbəsinin müdiri Süleyman İsmayılov bu məsələ ilə bağlı verdiyi açıqlamada bildirmişdir ki, insan hüquq və azadlıqlarının daha müəmməl müdafiəsi üçün davamlı görülən işlər, o cümlədən müvafiq qanunvericiliyin təkmilləşdi-

rədə fərmdə verilmiş tapşırıqlara uyğun olaraq bir sıra normativ hüquqi aktların layihələri hazırlanmış və dövlət başçısı tərəfindən təsdiq edilmişdir: «Qanunda onun tələblərini pozan şəxslərin Azərbaycan Respublikasının Mülki, İnzibati Xətalər və Cinayət məəcəllələrinə uyğun olaraq məsuliyyət daşıdıqları göstərilmiş və Formanda bu məsuliyyəti müəyyən edən qanun layihəsinin hazırlanması barədə tapşırıq verilmişdir. Buna uyğun olaraq, İnzibati Xətalər Məcəlləsinə yeni maddə əlavə edilmişdir. Həmin maddədə göstərilir ki, vətəndaşların müraciətləri haqqında qanunvericiliyin pozulmasına, yəni müraciətin qəbul edilməsinə, vətəndaşların müraciətlərinin aidiyyəti üzrə baxılmasının üçüncü qanunazidd hərəkətdən (hərəkətsizliyindən) şikayət edilən müraciətə baxan subyektə və ya onun vəzifəli şəxsinə göndərilməsinə, vətəndaşların qəbulunun Qanunun tələblərinə uyğun təşkil edilməsinə, hüquq və azadlıqların bərpası və müdafiəsi məqsədilə müraciət etdiyi üçün vətəndaşın təqib olunmasına görə vəzifəli şəxslərə xəbərdarlıq edilir və ya onlar yüz manat məbləğində, hüquqi şəxslər isə iki yüz manat məbləğində cərimə olunur».

Vətəndaşların müraciətləri ilə bağlı qanunvericilik bazasına edilmiş dəyişikliklər reallıqdan doğan zərurətdən irəli gələrək, bu sahədə problemlərin həllinə xidmət edir.

Qeyd edək ki, Vergilər Nazirliyində də vətəndaş müraciətləri-

xes.gov.az) vətəndaşların rəhbər işçilərə müraciət etmələri üçün imkanlar yaradılmışdır. Həmçinin «195» Çağrı Mərkəzinə müraciət edənlər vergilərlə bağlı çoxsaylı suallara rahatlıqla cavab ala bilərlər. Bu ilin birinci yarısının statistikasını onu deməyə əsas verir ki, vergi orqanlarına daxil olmuş şikayətlərin sayı getdikcə əhəmiyyətli dərəcədə azalır. Keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə bu il şikayətlərin sayı 21,1% azalıb. Ümumilikdə isə 2016-cı ilin 1-ci yarısında vergi orqanlarına 48.653 müraciət daxil olub ki, onlardan da 96,9%-i ərizə, 2,9%-i şikayət, 0,2%-i təklif olub. Müraciətlərin 50,7%-i müxtəlif arayışların alınması, 20,8%-i kameral vergi yoxlamaları, 7,6%-i vergi borcları, 1,9%-i səyyar vergi yoxlamaları, 1,9%-i vergidən yayınma və dividendlərin verilməsi, 0,3%-i operativ vergi nəzarəti tədbirləri, 0,4%-i vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinin hərəkəti (hərəkətsizliyi), 0,4%-i qanunsuz sahibkarlıq fəaliyyəti, 0,1%-i korrupsiya hüquqpozmaları, 13,5%-i digər məsələlərlə bağlı olub.

Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları rəhbərlərinin bölgələrdə vətəndaşların qəbulu qrafikinə əsasən vergilər naziri tərəfindən fevral ayının 25-də Oğuz, aprel ayının 29-da Neftçala, may ayının 20-də Yardımlı, iyun ayının 17-də Qusar şəhərində vətəndaşların səyyar qəbülləri keçirilib.

Rəşad SADIQOV

Cinayət məsuliyyətindən azadolma vergi öhdəliyindən azadolma deyil

Cinayət Məcəlləsinə edilmiş son dəyişikliklərə əsasən, 2016-cı il iyunun 1-dən 2000 manat məbləğində vergi və gömrük borcu olan sahibkarlar cinayət məsuliyyətindən azad olunublar. Yeni qanunun qüvvəyə minməsindən sonra cinayət məsuliyyəti yaranan hədd 10 dəfə artırılaraq 20.000 manata qaldırılıb. Başqa sözlə, 20.000 manata qədər vergi və gömrük rüsumlarından yayınan şəxslər artıq cinayət məsuliyyətinə deyil, inzibati məsuliyyətə cəlb edirlər. Cinayət Məcəlləsinə edilmiş digər dəyişikliklərə əsasən, ilk dəfə böyük ictimai təhlükə törətməyən qanunsuz sahibkarlıq və ya yalançı sahibkarlıq cinayətlərini törətmiş şəxslər əldə etdikləri qanunsuz gəliri və ya vuruqları ziyani dövlət büdcəsinə tamamilə ödədikdə məsuliyyətdən azad edirlər.

Hökumətin sahibkarların hüquqlarının və mənafehinin qorunması üçün atdığı bu müntəzəq addımlar heç də, bəzilərinin düşündüyü kimi, sahibkarların vergi öhdəliklərindən azad edilməsi mənasına gəlmir və vergidən yayınmağa, öz dövrüylərini gizlətməyə əsas yaratmır. Təəssüflər olsun ki, bundan sui-istifadə xülyası ilə yanaşanlara da təsadüf etmək olur.

Vergilər Nazirliyi tərəfindən vergi hüquqpozmalarına qarşı aparılan mübarizə tədbirlərinin gücləndirilməsinə, o cümlədən qanunsuz sahibkarlığın qarşısının alınması istiqamətində görülən mühüm tədbirlərə baxmayaraq, bəzi şəxslərin vergidən yayınmaq məqsədilə uçota alınmadan fəaliyyət göstərməsi hallarına rast gəlinir. Xüsusilə də özəl sektora aid ticarət və ictimai işə, topdansaş, ti-

kinti müəssisələrində vergi qanunvericiliyinin tələblərinin daha çox pozulması bu sahədə çalışan sahibkarların yaradılmış əlverişli şəraitdən öz mənafehlərinə uyğun istifadə etdiklərini təsdiqləyir.

2016-cı ilin birinci yarısında Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentində vergi ödəməkdən yayınma və qanunsuz sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olma faktları üzrə başlanmış 242 cinayət işi üzrə aparılan araşdırmalar zamanı 52,033 mln. manat vəsaitin dövlət büdcəsinə ödənilməsi təmin edilib. 623 cinayət işi üzrə ibtidai istintaq tamamlanıb, 11 nəfər təqsirləndirilən şəxs barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilib. İstintaqı tamamlanmış cinayət işlərindən 67-si üzrə 77 nəfər şəxs barəsində materiallar ittiham aktı ilə aidiyyəti üzrə baxılması üçün

məhkəmələrə göndərilib. 155 cinayət işi üzrə büdcədən yayındırılmış vergilər ibtidai istintaq zamanı tamamilə ödənilməyə görə onların icraatına xitam verilib.

Cinayət işləri üzrə keçirilmiş istintaq-oməliyyat tədbirləri nəticəsində vergi cinayətləri törətdiklərinə görə barələrində axtarış elan olunmuş 29 nəfər şəxs tutularaq departamentin istintaq idarəsinə təhvil verilib, ibtidai istintaqdan yayınan 193 şəxsın məcburi qaydada götürülməsi, 376 şəxsın tapılaraq istintaqa gəlmələri, 430 şəxsın yerinin müəyyən olunaraq istintaq məlumat verilməsi təmin edilib. Vergi orqanlarının üzərinə düşən vəzifələrin icrasına kömək göstərilməsi ilə bağlı müraciətlərə baxılması nəticəsində vergi yoxlamalarından, əmlakların siyahıya alınmasından yayınan və fəaliyyəti barədə bəyannamə təqdim etməyən 82 nəfər vergi ödəyicisi tapılaraq onların müvafiq vergi orqanlarına gəlmələri təmin olunub.

Cinayət məsuliyyətinə cəlb olunanların statistikasını bir daha onu

göstərir ki, dövlət üçün qanunun humanistləşdirilməsi ilə bərabər, qanunun aliliyinin təmin olunması da vacib şərtidir.

Müşahidələr göstərir ki, bəzi sahibkarlar lisenziyaların sayının azaldılmasını, ümumiyyətlə, xüsusilə razılıq tələb olunmaması kimi qəbul edir və bu yolla qanunsuz sahibkarlığın yaranmasına rəvac verirlər. Lakin unudulmamalıdır ki, qanunsuz sahibkarlıq yalnız vergi orqanında qeydiyyatdan alınmadan fəaliyyət göstərməkdən ibarət deyil, həm də xüsusilə razılıq (lisenziya) tələb olunduğu halda lisenziyasız istehsalat məşğul olmaq, iş və xidmətlər görmək deməkdir. Son aylarda vergi və gömrük orqanları tərəfindən qanunsuz yolla alkoqolçu içkilər istehsal edən səxslərin aşkar olunması, digər yeyinti məhsullarının saxta yollarla hazırlanması, eləcə də icazəsiz idman-mərc oyunlarının təşkili kimi faktların aşkar edilməsi qanunsuz sahibkarlığın aradan qalxmadığını göstərir.

Milli Məclisin İqtisadi siyasət,

sahibkarlıq və sənaye komitəsinin üzvü Aydın Hüseynovun sözlərinə görə, dövlət son bir ildə sahibkarlara müxtəlif güzəştlər edib. Yoxlamaların dayandırılması, lisenziyaların sayının azaldılması, ixrac prosedurlarının asanlaşdırılması və digər stimullaşdırıcı tədbirlər sahibkarların öz fəaliyyətlərini genişləndirməsi, yeni sahibkarlıq subyektlərinin yaranması baxımından çox əhəmiyyətlidir. 20 min manatadək məbləğdə vergi borclarına görə cinayət məsuliyyətindən azadolmanın tətbiqi dünya təcrübəsində, demək olar ki, yoxdur və bu addım Azərbaycan dövlətinin sahibkarlıq sinfinə yanaşmasında bir humanizm nümunəsi kimi qəbul olunmalıdır. Millət vəkili bu addımı bir növ iqtisadi amnistiya hesab edir və bunun sahibkarlığı inkişaf etdirmək, iqtisadiyyata maliyyə axınına artmasını təmin etmək və iqtisadi aktivliyi canlandırmaq məqsədi daşdığını bildirib.

Elbrus CƏFƏRLİ

Sahibkarlığa dəstək layihələri davam etdirilir

Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı verilmiş qərarlar iqtisadiyyatın davamlı inkişafının təmin olunması baxımından strateji karakter daşıyır. Sahibkarlıq subyektlərində aparılan yoxlamaların dayandırılması, lisenziyalaşdırma sisteminin təkmilləşdirilməsi, sahibkarların şikayətlərinə daha həssas yanaşılması məqsədilə apelyasiya şuralarının yaradılması, dövlət satınalmalarında şəffaflığın artırılması və ədalətli seçimin təmin edilməsi özəl sektorun inkişafında xüsusilə əhəmiyyətli faktorlardır.

İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu sahibkarlığın inkişafına güzəştli kreditlərlə maliyyə təminatı yaradaraq sahibkarlığa dövlət himayəsini sistemli şəkildə qurulmasında və iş adamlarının güzəştli kredit almaq imkanlarının genişləndirilməsində yaxından iştirak edir. Dövlətin güzəştli kreditləri əzəz təhlükəsizliyinin təmin olunması, ixrac potensialının və regionların investisiya cəlb edilməsinin artırılması, əsas qida məhsulları ilə özünlü təminat səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədilə aqrar-sənaye kompleksi və digər sənaye sahələrində, eləcə də kiçik sahibkarlığın inkişafı istiqamətində investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsinə yönəldilir.

Fondun fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biri də sahibkarların maarifləndirilməsi və onların sahibkarlıq fəaliyyətinə təşviq edilməsidir. Bu məqsədlə regionlarda və Bakı şəhərinin qəsəbələrində mütəmadi olaraq işgüzar forumlar keçirilir. Forumlar çərçivəsində respublikanın bütün şəhər və rayonları əhatə etməklə iqtisadi potensial təhlil olunur, prioritet istiqamətlər müəyyənləşdirilir, bəy-nəxalq təcrübə və istehsalçı şirkətlər öyrənilir, prioritet sahələr üzrə nümunəvi investisiya layihələri hazırlanaraq sahibkarlara təqdim olunur.

Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu sahibkarlıq subyektlərinin investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsi, sahibkarların maarifləndirilməsi məqsədilə növbəti işgüzar forumu iyulun 28-də Qusar rayonunda keçirib.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, işgüzar forumda sahibkarlara güzəştli kreditlərin alınması mexanizmi barədə ətraflı məlumat verilib, Qusarda həyata keçirilməsi məqsəduyğun hesab olunan nümunəvi layihələr təqdim olunub, sahibkarların investisiya layihələri güzəştli qaydada maliyyələşdirilib.

İşgüzar forum çərçivəsində rayonun

iqtisadi potensialının reallaşdırılmasında prioritet hesab olunan ixtisaslaşdırılmış «yaşıl market»in, intensiv bağçılıq, kartofçuluq, cins heyvandarlıq və arıçılıq təsərrüfatlarının, meyvə emalı və şirniyyat məhsullarının istehsalı müəssisələrinin yaradılması üzrə nümunəvi investisiya layihələrinin təqdimatı keçirilmiş, kiçik həcmli investisiya layihələrinin ümumi dəyərinin 100%-dək hissəsinin dövlətin güzəştli kreditləri hesabına maliyyələşdiriləcəyi bildirilib, sahibkarlara nümunəvi layihələr və metodiki materiallar paylanılıb.

Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun icraçı direktoru Şirzad Abdullayev məlumat verib ki, 2016-cı ilin ötən dövrü ərzində 1423 sahibkara 77,2 milyon manat yaxın güzəştli kredit ayrılıb. Bu kreditlərdən istifadə etməklə investisiya layihələrinin reallaşdırılması 3400-dən çox yeni iş yerinin açılmasına imkan yaradır.

Qeyd edilib ki, ümumilikdə indiyədək Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonunda fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinin 2200-ə yaxın investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə 173,1 milyon manat güzəştli kredit verilib, digər sahələrlə yanaşı, müasir texnologiyaların tətbiqinə əsaslanan loqistik mərkəzlərin, taxıl anbarlarının, quşçuluq fabrikinin, çörək zavodunun, iri fermer, cins heyvandarlıq, istixana, üzümçülük, intensiv bağçılıq təsərrüfatlarının, meyvə-tərəvəz emalı, tarla, tikinti materialları istehsalı müəssisələrinin yaradılması və s. sahələr üzrə investisiya layihələri maliyyələşdirilib.

İşgüzar forum çərçivəsində Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonunda fəaliyyət göstərən 45 sahibkara 622 min manat güzəştli kredit verilib. Kreditlər əsasən, heyvandarlıq, quşçuluq, taxılçılıq, bağçılıq və s. sahələrin inkişafına yönəldiləcək. Bu layihələr reallaşdırılması hesabına 50-dən çox yeni iş yerinin açılması mümkün olacaq.

Forum çərçivəsində Qusarda güzəştli kreditlərdən istifadə etməklə inşa olunmuş gündəlik 16 ton çörək istehsalı emək gücündə olan zavoda və intensiv bağçılıq təsərrüfatına baxış keçirilib.

Qeyd edək ki, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən indiyədək ümumilikdə gündəlik istehsal gücü 825 ton olan 28 çörək istehsalı müəssisəsinin təşkilinə 52,1 milyon manat, 1956 hektar ərazidə 23 intensiv bağçılıq və tingçilik təsərrüfatlarının yaradılmasına 37,5 milyon güzəştli kredit verilib.

Fəxriyyə İKRAMQIZI

Nağdsız ödənişlərin genişləndirilməsi şəffaflığa xidmət edir

«Bütövlükdə ölkə üzrə bu məsələnin - nağdsız ödəmələrin həlli bizim bütün maliyyə sistemimizə çox müsbət təsir göstərəcək».

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Nağdsız ödənişlərin dövrüdəki payının artırılması iqtisadiyyatın idarə edilməsinə və onun monitorinqinin aparılmasına, vergitutma bazasının genişlənməsinə və iqtisadi münasibətlərdə şəffaflığın artırılmasına əsaslandırılır. Dövlət başçısı İlham Əliyev bu sahədə təxirəsalınmaz tədbirlərin görülməsi, ölkədə nağdsız hesablaşmaların həcmimin artırılması və elektron ödəniş xidmətlərindən istifadənin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi ilə bağlı müvafiq tapşırıqlar vermişdir. Prezident ölkənin sosial-iqtisadi inkişafının keyfiyyətə yeni mərhələsində nağdsız dövrüdənin genişləndirilməsinə dövlət strukturları qarşısında başlıca vəzifələrdən biri kimi müəyyənləşdirmişdir.

Nağdsız dövrüdənin artırılması bir çox problemlərin həllinə şərait yaradır

Ölkədə nağd pul dövrüdənin üstünlük təşkil etməsi bir sıra struktur problemlərin, o cümlədən maliyyə intizamının pozulması, şəffaflığın aşağı olması, qeyri-müəssəssizlik pərakəndə ticarətin üstünlük təşkil etməsi və s. problemlərin yaranmasına gətirib çıxarır. Bu problemlərin həllində elektron ödəniş sistemlərindən geniş istifadə olunması dövrüdə olan pul kütləsində qeyri-nağd pul kütləsinin xüsusi çəkisinin artmasına və bank sisteminin resurs mənbələrinin əhəmiyyətli dərəcədə genişlənməsinə şərait yaradır.

Hazırda Azərbaycanda nağdsız ödənişlər müxtəlif formalarda - banklar, POS-terminallar, bankomatlar, internet və s. vasitələrlə həyata keçirilir. Məhz buna görə də Azərbaycan hökuməti obyektlərdə POS-terminalların, bankomatların sayının sürətlə artırılması vacib sayır. 2013-cü ildə Azərbaycanda təqribən 38 mindən çox POS-terminal fəaliyyət göstərirdisə, sonrakı dövrdə bu göstərici iki dəfəyədək artıb. Hazırda POS-terminalların təxminən 57%-i Bakının, qalanı isə regionların payına düşür.

Vergi və rüsumların elektron formada ödənilməsi sahəsində mühüm tədbirlər həyata keçirilir

Bütün bu və digər nüansları nəzərə alaraq Vergilər Nazirliyi də vergi və rüsumların elektron formada ödənilməsi sahəsində mühüm tədbirlər həyata keçirir. «Vergi ödəyicisinə verilmiş vergi hesab-fakturası üzrə alınmış malların (iş və xidmətlərin) dəyəri ödənilməyə ƏDV-nin ödənilməsi, ƏDV-nin depozit hesabında uçotun aparılması, ƏDV-nin hərkəti, bu hesab üzrə aparılan əməli-

yatlardan ƏDV-nin əvəzləndirilməsi və dövlət büdcəsinə köçürülməsi Qaydaları» Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə qüvvəyə minib. Bununla əlaqədar Vergilər Nazirliyi tərəfindən ƏDV-nin depozit hesabı və ƏDV sub-uçot hesabları üzrə vəsaitlərin uçotunu aparın, vergi ödəyicilərinə ƏDV-nin depozit hesabından istifadə imkanını yaradın İnternet Vergi İdarəsinin müvafiq modulu istifadəyə verilib. Hər bir vergi ödəyicisi bu moduldan istifadə edərkən depozit hesabından əməliyyatların aparılması imkanı əldə etmişdir. ƏDV depozit hesabının üstünlükləri, vəsaitlərin dövlət büdcəsinə elektron formada ödənilməsi qaydaları barədə vergi ödəyiciləri daim məlumatlandırılır. Məhz bunun nəticəsidir ki, qısa müddətdə bu sahədə mühüm nəticələr əldə olunmuşdur. Vergi ödəyicilərinə daha əlverişli şərait yaratmaq məqsədilə Vergilər Nazirliyi, Mərkəzi Bank və bank idarələri arasında hesabların açılması və hesablanmış vergilər üzrə borcların, faizlərin, tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının dövlət büdcəsinə alınması üçün banklara təqdim edilən şəhadətnamə-dublkatların və sərəncamların elektron mübadiləsi aparılmaqdadır. Hazırda bankların tam əksəriyyəti Vergilər Nazirliyi ilə elektron mübadiləyə qoşulmuşdur.

Bundan başqa, Vergilər Nazirliyi vergi ödəyicilərinə vergiləri vaxtında ödəmək və vergi borcları barədə məlumatı daha asan formada əldə etmək məqsədilə müxtəlif alternativlər təklif edir. Vergi ödəyicisi çağrı mərkəzinə zəng etməklə, İnternet Vergi İdarəsinə daxil olmaqla, yaxud SMS göndərməklə vergi borcları barədə məlumatı daha asan şəkildə əldə edə bilər. Vergiləri daha rahat, vaxta qənaət edərək ödəmək üçün vergi ödəyiciləri Vergilər Nazirliyinin İnternet Vergi İdarəsinin «Onlayn karguzarlıq» alt bölməsi, Hökumət Ödəniş Portalı və «EkspressPay» ödəniş terminallarından istifadə edə bilərlər.

Hökumət Ödəniş Portalı vasitəsilə vergi və rüsumların ödənilməsi üçün vergi ödəyicisinin www.gpp.az saytına

daxil olaraq «Büdcə ödənişləri» hissəsindən «Vergilər Nazirliyi» bölməsi vasitəsilə ödənişləri həyata keçirməsi mümkündür. Aparılmış hər bir əməliyyata görə minimum 40 qəpik olmaqla ödənilmiş məbləğin 0,15 faizi həcmində bank idarəsinin xeyrinə xidmət haqqı tutulur. «EkspressPay» terminalları vasitəsilə də vergi və rüsumları ödəmək üçün terminalın menyusundan «Hökumət ödənişləri» bölməsinə daxil olaraq «Vergilər Nazirliyi» düyməsini seçməklə buradan ödəmə əməliyyatlarını həyata keçirmək olur.

Qarşısındakı dövrlərin əsas prioritetlərindən biri...

Respublikamızda nağdsız dövrüdənin inkişaf etmiş ölkələr səviyyəsinə çatdırılması, habelə ödəniş xidmətlərinin instiutisional və hüquqi bazasının daha da genişləndirilməsi məqsədilə Mərkəzi Bank tərəfindən «Azərbaycan Respublikasında müasir elektron ödəniş xidmətlərindən istifadənin genişləndirilməsi üzrə 2013-2017-ci illər üçün Dövlət Programı» hazırlanmışdır. Dövlət Programında müasir elektron ödəniş alətləri və bank texnologiyalarından istifadənin genişləndirilməsi, elektron ticarətin inkişafının sürətləndirilməsi, nağdsız dövrüdənin xüsusi çəkisinin artırılması, ödəniş sistemləri və hesablaşmalar sahəsində qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi və digər mühüm tədbirlər nəzərdə tutulmuşdur. Dövlət Programına uyğun olaraq şəffaflığın artırılması məqsədilə nağdsız ödənişlərin genişləndirilməsi qarşısındakı dövrlərdə də prioritet təşkil edəcək. Program çərçivəsində nəzərdə tutulan

Sığortalanmış əmanətlərin qaytarılması üçün vəsait ayrılır

Iyulun 29-da Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyində növbədənəkar kollegiya iclasında Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən ayrılacaq 100 milyon manat məbləğində kreditə və ona hesablanacaq faizlərə dövlət zəmanətinin verilməsi ilə bağlı Mərkəzi Bankın müraciətinə baxılıb.

Qeyd olunub ki, Mərkəzi Bankın müraciəti «Əmanətlərin sığortalanması haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununun 4.1.7-ci və 17.2-ci maddələrinə və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 1 mart tarixli 812 nömrəli Fərmanına uyğun olaraq Maliyyə Nazirliyinə təqdim edilib. Mərkəzi Bank tərəfin-

dən Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna kreditin verilməsi ləğv edilmiş 4 bankın - «Dekabank», «Kredobank», «Parabank» və «Zaminbank» ASC-lərin qorunan əmanətçilərinə kompensasiyaların ödənilməsi üçün likvid vəsait çatışmazlığının aradan qaldırılması məqsədlərini daşıyır.

Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyası əmanətçilərin hüquqlarının qorunmasının, onların ölkənin bank sistemində etibarının gücləndirilməsinin, habelə bank sisteminin dayanıqlığının təmin edilməsinin vacibliyini nəzərə alaraq Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna Mərkəzi Bank tərəfindən ayrılacaq 100 milyon manat məbləğində kredit vəsaitinə dövlət zəmanəti verilməsi ilə bağlı müsbət qərar qəbul edib.

Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi ilk şəhərciyin salınacağı ərazini müəyyənləşdirib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi ölkə vətəndaşlarının güzəştli şərtlərlə mənzilə sahib olmasını təmin etmək məqsədilə ilk layihəsinin icrasına başlayır.

Agentlikdən bildirilib ki, artıq ilk şəhərciyin salınacağı ərazi müəyyənləşdirilib. Vətəndaşların mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması məqsədilə inşa olunacaq ilk mənzillər Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Xarici Dairəvi Avtomobil yolunun kənarında yerləşən və sahəsi 11,6 hektar təşkil edən ərazidə tikiləcək. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə sözügedən ərazi agentliyin tə-

beliyində olan və çoxmənzilli binaların tikintisinin sifarişçisi qismində çıxış edən «MİDA» MMC-nin sərəncamına verilib.

Vətəndaşların əlverişli şərtlərlə əldə edəcəyi mənzillərin tikilməsi planlaşdırılan ərazinin seçilməsi zamanı insanların rahat yaşayışı üçün zəruri olan bütün amillər nəzərə alınıb. İlk güzəştli mənzillərin inşa olunacağı ərazi şəhərin ekoloji cəhətdən təmiz, sağ-

lam və əlverişli hissəsində yerləşir. Bu əraziyə bitişik şam ağaclarından ibarət 5 hektara yaxın yaşıllıq zonası mövcuddur. Eyni zamanda, seçilmiş ərazinin paytaxtın əsas iş yeri mərkəzlərinə ya-

şəbəkəsi ilə inteqrasiyası da layihənin çərçivəsində nəzərə alınacaq. Şəhərcikdə çoxmənzilli binalarla yanaşı, vətəndaşların zəruri ehtiyaclarının ödənilməsinin təmin etmək məqsədilə müvafiq sosial

binaların tikintisinə başlanılması üçün artıq şəhərsalma əsaslandırılmasının hazırlanması başa çatmaq üzrədir. Tezliklə tikintinin işi çə layihəsinin hazırlanmasına başlanılacaq və layihələndirmə işləri bitdikdən sonra dərhal inşaatı start götürəcək. Artıq mühəndis-kommunikasiya sistemlərinin çəkilməsi ilə bağlı müvafiq dövlət qurumları ilə texniki şərtlərin alınması işlərinə başlanılıb. İnşa ediləcək

infrastrukturun (məktəb, uşaq bağçası və sair) yaradılması, habelə məişət və xidmət obyektlərinin istifadəyə verilməsi də nəzərdə tutulur. Seçilmiş ərazidə çoxmənzilli

binalar yaşayış üçün zəruri olan rabitə və kommunal xidmətləri ilə tam təmin olunacaq. İlk hesablamalara görə, şəhərcikdə 2 minə yaxın mənzil tikiləcək. Agentlik vətəndaşların güzəştli

şərtlərlə mənzil ilə təmin edilməsini nəzərdə tutan vəzifələrin ləğvi qeyri-ədalətli və bəzi layihənin uğurla reallaşdırılması istiqamətində bütün zəruri tədbirləri həyata keçirir.

Rəşad SADIQOV

Seçilmiş ərazidə çoxmənzilli binaların tikintisinə başlanılması üçün artıq şəhərsalma əsaslandırılmasının hazırlanması başa çatmaq üzrədir

Vergi ödəyicisinin sualı var...

Samira Musayeva

Vergilər Nazirliyinin Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsinin rəisi vergi ödəyicilərinin suallarına cavab verir

Əmlakın icarəyə verilməsi

Əmlakın icarəyə verilməsindən gəlir əldə edən şəxs digər fəaliyyət növü ilə məşğul olduğu halda sadələşdirilmiş vergitutma sistemi tətbiq edilə bilərmi?

Vergi Məcəlləsinin (VM) 218.5.4-cü maddəsinə əsasən, əmlakın icarəyə verilməsindən və royaltidən gəlir əldə edən şəxslərin sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olmaq hüququ yoxdur.

Əmlakın icarəyə verilməsindən və royaltidən gəlir əldə edən şəxslər bu fəaliyyətlə yanaşı, digər fəaliyyət növləri ilə məşğul olduqda, VM-in 218.1-ci, 218.2-ci və 218.3-cü maddələrinin müddəaları nəzərə alınmaqla, digər fəaliyyətdən əldə etdiyi gəlirlərə sadələşdirilmiş vergini tətbiq etmək hüququna malikdirlər. Bu halda əmlakın icarəyə verilməsi, royalti və digər fəaliyyət növləri üzrə əldə edilən gəlirlərin və

xərclərin uçotu hər bir fəaliyyət növü üzrə ayrılıqda aparılır (VM, maddə 221.7).

Qeyd olunanlara əsasən:

Əmlakın icarəyə verilməsindən gəlir əldə edən şəxslərin bu fəaliyyətləri ilə bağlı sadələşdirilmiş vergini tətbiq etmək hüququ yoxdur. Eyni zamanda, əmlakın icarəyə verilməsindən gəlir əldə edən şəxs bu fəaliyyət növü ilə yanaşı, digər fəaliyyət növü ilə məşğul olduqda gəlirlərin və xərclərin uçotunu hər bir fəaliyyət növü üzrə ayrılıqda aparmaqla digər fəaliyyətdən əldə etdiyi gəlirlərə sadələşdirilmiş vergini tətbiq etmək hüququna malikdir.

Suallarınızı redaksiyamızın ünvanına: AZ 1141, Bakı ş., Ə.Haqverdiyev küç., 60 və ya s.musayeva@taxes.gov.az elektron poçt ünvanına göndərə bilərsiniz

«Yaşıl dəhliz» sistemi tətbiq olunacaq

Avqustun 1-dən ölkəmizdə «Malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən keçirilməsi üçün «Yaşıl dəhliz» və digər buraxılış sistemlərindən istifadə Qaydaları» qüvvəyə minib.

Artıq ixrac-idxal əməliyyatları zamanı elektron gömrük xidmətlərinin daha da genişləndirilməsi, tələb olunan sənədlərin və prosedurların sayının minimuma endirilməsi, malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhə-

tafayev bu barədə açıqlama verərək bildirib ki, dövlət başçısının müvafiq fərmanına əsasən, Azərbaycanda malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən keçməsi üçün 4 parametrlə buraxılış sistemlərinin tətbiqi nə-

tilməsi tələb olunur. Həmin sistemə əsasən, e-bəyannaməni təqdim edən sahibkarların göstərdikləri mal qrupları «Yaşıl dəhliz» prinsipinə uyğun olduqda həmin malların ölkəyə gətirilməsinə icazə verəcək və sənədlərin rəsmiləşdirilməsi elektron qaydada həyata keçiriləcək.

«Yaşıl dəhliz» sisteminin tətbiqi gömrük rəsmiləşdirilməsinin daha çevik və şəffaf həyata keçirilməsinə, məmur-sahibkar münasibətlərinin müasir idarəçilik prin-

lanılacaq və ölkəyə daxil edilməsi ilə bağlı qərar verəcək.

«Sarı dəhliz» isə xüsusi sertifikat tələb edən mallar üçün nəzərdə tutulub. Məsələn, sağlamlıq, baytarlıq və s. ilə bağlı sertifikatı olan malların sertiifikata uyğunluğunu və keyfiyyət standartlarına cavab verib-verməməsi yoxlanılacaq, daha sonra onun ölkəyə buraxılıb-buraxılmamasına dair qərar verəcək.

«Qırmızı dəhliz»lə gələn mallar isə mütləq yoxlamadan keçəcək. Bu zaman sahibkarın təqdim etdiyi bəyannaməyə uyğun olaraq gömrük orqanları tərəfindən malın sayı, keyfiyyəti, göstərilən qiymətlərin doğruluğu yoxlanılacaq. Beləliklə, bütün parametrlər üzrə malın hansı dəhlizdən keçməsinə avtomatlaşdırılmış elektron informasiya sistemi risk qiymətləndirilməsi əsasında həyata keçiriləcək.

Ünvanı şəkildə yekunlaşdıracaq, yeni buraxılış sistemləri məmur-sahibkar münasibətlərini rəqəmsallaşdıracaq ki, bu da «açıq hökumət» prinsiplərinə uyğundur. Sahibkarlar üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən bu sistemin əsas üstünlükləri isə vaxt itkilərinin qarşısının alınması, rahatlıq və bürokratik maneələrin aradan qaldırılması deməkdir. «Açıq hökumət»in təşviqinə dair hədəflərdə ölkə iqtisadiyyatında bir sıra sahələrdə avtomatlaşdırılmış elektron sistemlərin tətbiqinin başa çatdırılması nəzərdə tutulub ki, onlardan biri də idxal-ixrac prosesləri ilə əlaqədardır. «Yaşıl dəhliz» prinsipi beynəlxalq ticarət sistemində baş verən kəmiyyət və keyfiyyət dəyişiklikləri, ticarət münasibətlərinin daha müəssisə xarakter alması, ticarət-təchizat zəncirində global təhlükələrin artması, həmçinin gömrük sisteminin inkişafı ilə bağlı Azərbaycan hökumətinin müəyyən etdiyi prioritet hədəflərə uyğun olaraq tətbiq olunacaq.

E.CƏFƏRLİ

«Yaşıl dəhliz»dən istifadə zamanı idxalçıdan sadəcə olaraq sərhəd buraxılış məntəqələrində məlumatlandırma və qeydiyyat əməliyyatlarının yerinə yetirilməsi tələb olunur

dindən keçirilməsi üçün «Yaşıl dəhliz» və beynəlxalq təcrübədə mövcud olan digər buraxılış sisteminin tətbiqi istiqamətində işlər başa çatdırılıb. Müvafiq qurumların elektron resursları və infrastruktur təminatı hazır vəziyyətdədir. Eyni zamanda, sahibkarlara yeni dəhliz parametrlərindən istifadə qaydaları ilə bağlı lazımı məlumatlar verilib və marifləndirmə işləri aparılıb.

İqtisadiyyat naziri Şahin Mus-

zərdə tutulub. Onlardan ən mühüm əhəmiyyət kəsb edən və başlıca yer tutan «Yaşıl dəhliz»dir. Bu prinsipin əsas mahiyyəti sahibkarların elektron idxal bəyannaməsi tərtib etməsi və aparılan əməliyyatların birbaşa məmur təması olmadan həyata keçirilməsidir. «Yaşıl dəhliz»dən istifadə zamanı idxalçıdan sadəcə olaraq sərhəd buraxılış məntəqələrində məlumatlandırma və qeydiyyat əməliyyatlarının yerinə ye-

sipləri əsasında inkişafına imkan verməklə qeyri-neft ixracının artmasına, xarici ticarətin coğrafiyasının genişlənməsinə, Azərbaycan məhsullarının yeni bazarlara çıxarılmasına imkanlar yaradacaq.

İdxal prosesində digər parametrlər olan «Mavi dəhliz» üzrə hərəkət edən sahibkarların maliyyə gömrükdə yoxlanılacaq. Sahibkar yenə də elektron idxal bəyannaməsi təqdim edəcək, amma bundan sonra onun maliyyə

RƏQƏMLƏRİN DİLİ İLƏ

- ❖ Türkiyə Azərbaycana təqribən **10 milyard** dollar sərmayə qoyub və 2018-ci ilə kimi bu göstəricinin **20 milyard** dollara çatdırılacağı proqnozlaşdırılır.
- ❖ Bakı-Tbilisi-Qars demir yolunun Türkiyə ərazisində tikintisi ilə bağlı işlərin **87%-i** başa çatıb
- ❖ Bu ilin yanvar-iyun aylarında dəniz nəqliyyatı ilə daşınmış yüklərin həcmi **2 milyon 627,3 min ton** təşkil edilib.
- ❖ Avropa Komissiyası Transanadolu boru kəmərinin tikinti layihəsinin reallaşdırılmasına **3,5 milyon** avro həcmində maliyyə yardımı ayıracacaq.
- ❖ 2016-cı ilin ilk yarısında Azərbaycanın «Şahdəniz» qaz yatağından **5,4 milyard** kubmetr qaz hasil edilib ki, bu da ötən ilin analoji dövrü ilə müqayisədə **3,8%** çoxdur.
- ❖ 2016-cı ilin iyul ayı ərzində avtomobillərin icbari sığortası ilə bağlı **1.743** sığorta tələbi qeydiyyata alınıb və bu tələblər üzrə **2,2 milyon** manat məbləğində sığorta ödənişi edilib.

Logistika və ticarət mövzusunda müzakirələr aparılıb

İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzində «Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritəsinin başlıca istiqamətləri» sənədi çərçivəsində «Logistika və ticarət» mövzusunda Toplantıda Prezident Admi-

nistrasiyası, İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi, dövlət orqanları, özəl şirkətlər və akademik dairələrin nümayəndələri iştirak ediblər.

Qeyd edilib ki, logistika və ticarət sahəsində strateji baxış rəqabət, iqtisadi təhlükəsizlik və sosial məsələləri əhatə etməli-

dir. Bu sahənin ümumi daxili məhsul təsiri və yeni iş yerlərinin yaradılması ilə bağlı töhfəsi vurğulanıb. Strateji yol xəritəsində Şərqi-Qərbi və Şimal-Cənubi dəhlizləri çərçivəsində həyata keçirilən bilən təşəbbüslər müzakirə edilib. Xüsusilə, yol xərclərinin azalması, vaxt itkisinin qarşısının

alınması, etibarlılığın yüksəldilməsi və əlavə dəyərin yaradılması ilə bağlı təkliflər səsəndirilib.

Yekunda təkliflər sistemləşdirilərək «Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritəsinin başlıca istiqamətləri» sənədi üzrə işçi qrupa təqdim olunacaq.

Özəl Kredit Bürosu yaradılacaq

Azərbaycanda Özəl Kredit Bürosunun (ÖKB) yaradılması barədə qanun layihəsi artıq hazırlanıb və ilin sonuna kimi qəbul olunacağı nəzərdə tutulur. Yeni qanun əsasında yaradılacaq bu qurumun gələn ildən fəaliyyətə başlayacağı gözlənilir. Büronun yaradılması ilə bağlı beynəlxalq təcrübə öyrənilib və texniki partnyor kimi İslandiyanın «Creditinfo» şirkəti seçilib. İslandiya şirkəti büronun əsas səhmdarlarından biri kimi yaxın müddətdə Azərbaycanın bank və kredit təşkilatları ilə birgə kredit hesabatlılıq prinsiplərini və kredit bürosunun inkişafı strategiyasını hazırlayacaq.

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasında bank ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə keçirilən görüşdə Palatanın sədri Rüşfət Aslanlı bildirib ki, Özəl Kredit Bürosunun yaradılması maliyyə xidmətləri infrastrukturunun inkişafına dəstək verəcək. Yeni strukturun təsis olunması banklarla yanaşı, maliyyə sektorunun digər iştirakçılarının, eyni zamanda bank olmayan kredit təşkilatları, kommunal ödəniş sistemləri, mobil operatorlar və iri pərakəndə şəbəkələrin də fəaliyyətinin stimullaşdırılmasına töhfə verəcək.

Bürolarda toplanacaq məlumatlar əsasında bank sektorunun səmərəli tənzimlənməsi həyata keçiriləcək, informasiya resurslarının təhlilinin nəticələrinə görə hansı banka dəstək verilməsi müəyyən olunacaq.

Bank sahəsi üzrə mütəxəssis Oqtay Məmmədovun sözlərinə görə, kredit büroları kredit üçün müraciət edən və həmin vəsaiti alan müştərilərin mərkəzləş-

dirilmiş informasiya mənbəyi rolunu oynayacaq. Büro borc verən bankların məlumatlarını toplayıb ümumiləşdirəcək, müştərilərin kreditləri üzrə, bir növ, informasiya təhlükəsizliyi rolunu oynayacaq. Kredit bürosunun yaradılması ilk növbədə bankların işinin asanlaşmasına səbəb olacaq. Büronun potensial xidmətlərinə müştərinin kredit tarixçəsi barədə məlumatın verilməsi, fırıldaqçılığın qarşısının alınması xidmətləri, kredit üçün müraciət zamanı mümkün yanlış məlumatlar barədə xəbərdarlıq, borc götürmənin kredit davranışının izlənilməsi xidməti, əməkdaşlıq strukturunun izlənilməsi, müştəri portfelinin nəzərdən keçirilməsi, müştəri portfelinə dair statistik məlumatların alınması, müştərinin ehtiyacını nəzərə alınmaqla büronun qiymətləndirməsi, zamanatlıq barədə məlumatın verilməsi daxildir.

Yeni qurum kreditlərin qaytarılma vəziyyətinə nəzarət edəcək, bu istiqamətdə

nizam-intizam yaradacaq. Büroya üzv olan banklar kreditlərlə bağlı yarana biləcək problemləri həll etməkdə bu qurumdan kömək istəyəcək. Büro bir növ borc götürənlərdən ötrü nizam-intizam mexanizmi rolunu oynamaqdadır. Bundan əlavə, qurum kredit təşkilatlarının müştərilərin üzərinə qoyduqları informasiya xərclərini azaltmağa kömək etməli və müştərilərə göstərilən xidmətin keyfiyyətini artırmalıdır. Bunun nəticəsində də kredit təşkilatlarına yeni və pozitiv müştərilər cəlb edilə bilər. Büro daim apardığı təhlillərə və irəliləyici proqnozlara uyğun olaraq riskli ödəyiciləri müəyyənleyəcək,

onları risklər üzrə qruplara ayıracaq və borc verən banka həmin müştəri haqqında xəbərdarlıq edəcək. Bundan sonra bank intizamsız müştərinə «qara siyahıya» salacaq, daim izləyəcək, etimadı doğrultmadığı halda, haqqında tədbir görəcək. Beləliklə, banklar müştəriləri izləmək, onlar haqqında məlumatlar toplayıb lazımı ölçü götürmək üçün əlavə vaxt və xərc sərf etməyəcəklər.

Özəl Kredit Bürosunun yaradılmasında Azərbaycan hökumətinə texniki dəstək göstərən və tərəfdaş seçilən Dünya Bankı və Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası (BMK) yeni strukturun fəaliyyətə

başlaması ilə kredit və bank bazarında əsaslı dəyişikliklərin baş verəcəyini proqnozlaşdırır. Bankın nümayəndəsi R.Behrmd bildirib ki, nəzərdə tutulan tədbirlərin reallaşması nəticəsində bankların xərcləri 25%, riskləri isə 50% azalacaq. Həmçinin, büronun fəaliyyəti sayəsində ölkədə problemlı kreditlərin həcmi azalması mümkün ola bilər. Müştərinin maliyyə vəziyyəti düzgün qiymətləndirilmədən, möhkəm girov təminatı olmadan verilən kreditlər sonradan borcalanlar tərəfindən geri qaytarılmır, aylıq kredit ödənişləri gecikdirilir, kredit borcları yığılır və bu son nəticədə ölkədə problemlı kreditlərin həcmi artmasına səbəb olur.

Kredit bazarında yeni qurumun yaradılmasında əsas məqsədlərdən biri də sahibkarlıq sektoruna maliyyə dəstəyinin artırılmasıdır. «Sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında» fərmana əsasən, özəl bölmənin kredit institutlarına çıxışının asanlaşdırılması nəzərdə tutulub və bu işlərin yekunu kimi «Özəl kredit büroları haqqında» və «Təminatlı əqdər haqqında» qanun layihələri qəbul ediləcək. Hər iki qanunun qəbulunda məqsəd sahibkarların kreditlə bağlı problemlərinin həlli və kredit götürənlərin tələb edilən sənədlərin sayının azaldılması, prosedurların sadələşdirilməsi, kreditlərin verilməsi prosesinə təsir edən təsisatların fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsidir.

Elbrus CƏFƏRLİ

Regionlarda fəaliyyət göstərən sahibkarlara investisiya təşviqi sənədi verilib

Iqtisadiyyat Nazirliyi sahibkarlar tərəfindən təqdim olunan daha 12 layihəyə investisiya təşviqi sənədi verib. Yeni təşviq sənədi almış 12 sahibkarın həyata keçirəcəyi layihələrin 7-si rayonlara aiddir. Sənədi almış sahibkarlara dövlət 106 milyon manat həcmində maliyyə dəstəyi göstərəcək. İqtisadiyyat nazirinin müavini Niyazi Səfərov bildirib ki, «İnvestisiya təşviqi sənədini almış hüquqi şəxslərə və fərdi sahibkarlara texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı üçün təsdiqedic sənədin verilməsi qaydası» təsdiq olunduqdan sonra 30 sahibkarın layihəsi bu sənədi əldə edib. İndiyədək sahibkarlara bu məqsədlə verilmiş investisiyaların ümumi həcmi isə 300 milyon manata çatıb. Həmin investisiya layihələrinin həyata keçirilməsi sayəsində 2,7 minə yaxın iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur.

N.Səfərov qeyd edib ki, maliyyə vəsaiti ilə təmin olunan sahibkarların investisiya layihələri Bakı şəhəri ilə yanaşı, regionları da əhatə edir. Sahibkarlara verilən məbləğ investisiyanın həyata keçirildiyi iqtisadi fəaliyyət sahələrini, investisiya layihəsinin həcmi və layihənin həyata keçiriləcəyi inzibati ərazi vahidlərdən asılı olaraq dəyişdirilən rayonlara fərqli həcmdə sərmayə ayrılacaq. İqtisadiyyat Nazirliyinin həyata keçiriləcəyi inzibati ərazi vahidləri 5 region üzrə müəyyənənib. Birinci regiona Bakı şəhəri, ikinci regiona Bakıtrafi qəsəbələr və Abşer

on rayonu, üçüncü regiona Sumqayıt və Gəncə şəhərləri, dördüncü regiona 1, 2, 3 və 5-ci regionlara aid edilməyən şəhər və rayonlar, beşinci regiona Naxçıvan Muxtar Respublikası, Füzuli, Xocavənd, Ağdam, Tərtər, Ağcabədi, Naftalan, Goranboy, Göygöl, Gədəbəy, Daşkəsən, Qazax, Tovuz, Ağstafa, Lerik, Yardımlı, Balakən, Qusar rayonları daxil edilib. Birinci regiondan beşinci regiona doğru iqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə tələb olunan investisiya layihəsinin həcmi ilə bağlı məbləğlər azalır. Məsələn, Bakıda investisiya təşviqi sənədinin alınması üçün minimum 5 milyon, Bakıtrafi qəsəbələr və Abşeron rayonunda minimum 3 milyon manat məbləğində investisiya qoyulması tələb edilirsə, 5-ci region üzrə bu tələb 500 min manat həcmindədir. Yəni regionlarda həyata keçiriləcək investisiya layihələrinin məbləği paytaxta nisbətə 2-3 dəfə aşağı müəyyənəndirilib.

İnvestisiyaların həcmi regionlar üzrə dəyişməsinə baxmayaraq, onlara verilən vergi və gömrük güzəştləri eyni qaydada qüvvədədir. Hansı regiona aidliyindən asılı olmayaraq investisiya təşviqi sənədi almış sahibkarların əldə etdikləri mənfəətin 50%-i 7 il müddətinə gəlir və ya mənfəət vergisindən azad edilib. Həmin sənədi almış hüquqi şəxslər və fərdi sahibkar tərəfindən texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı (müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təsdiqedic sənədi əsasında) 7 il müddətinə ÖDV-

dən azad olunub. Bundan başqa, hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar 7 il müddətinə əmlak vergisi, eləcə də torpaq vergisi ödəməkdən azad ediləblər. Onlar texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalına görə də 7 il müddətinə gömrük rüsumlarından azad dırlar.

Nazir müavini investisiya təşviqi sənədi almaq üçün sahibkarların təqdim etdiyi digər layihələrin də qiymətləndiriləcəyini, ilin sonuna kimi yeni layihələrə maliyyə vəsaitinin ayrılacağını vurğulayıb.

Onun sözlərinə görə, Azərbaycanda hazırda investisiyaların təşviqi ilə bağlı tam yeni bir mühit yaradılıb və bütün sahibkarlar bundan yararlanmağa çalışırlar. Hökumət hər bir regionun potensialı, məşğulluq səviyyəsi və digər amilləri nəzərə alaraq investisiyaların təşviqi ilə bağlı qiymətləndirmə işlərini davam etdirir. Onların sırasında səmərəliliyi daha yüksək olan layihələrə üstünlük verəcək. Eyni zamanda, investisiya təşviqi sənədi almış şəxslərin fəaliyyətləri daim izləniləcək. Onların həyata keçirdikləri layihədə investisiyaların təşviqi sahəsində müsbət dəyişikliklər baş verməyəcəyi təqdirdə və ya layihədə göstərilən meyarlar pozulduqda sənəd ləğv ediləcək. Həmin sahibkar barəsində isə 3 gün ərzində Vergilər Nazirliyinə və Dövlət Gömrük Komitəsinə məlumat verəcək.

E.CƏFƏRLİ

BİR CÜMLƏ - BİR XƏBƏR

«Moody's» beynəlxalq reyting agentliyi Azərbaycanın kredit reytingini sabit saxlayıb.

Dünya Bankı Azərbaycanın bank sektorunda problemlı kreditlərin sayını azaltmaq üçün ölkə hökuməti ilə əməkdaşlığa başlayıb.

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının Direktorlar Şurasının 21 iyul 2016-cı il tarixli qərarı ilə lisenziyaları ləğv olunan bankların qorunan əmanətçilərinə kompensasiyaların ödənilməsinə başlanılıb.

İqtisadiyyat Nazirliyinin Apelyasiya Şurasına sahibkarların birbaşa elektron qaydada müraciət etməsi üçün apellyasiya@economy.gov.az poçt ünvanı yaradılıb

Qeyri-neft sektoruna xarici investisiyaların cəlb olunmasını stimullaşdırmaq məqsədilə Azərbaycanda İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Fondu (AZPROMO) tərəfindən hər il hazırlanan «İnvestisiya layihələri» kataloqu yenilənib.

Avqustun 5-də Auditorlar Palatasında «İqtisadi islahatların sürətləndirilməsi ilə əlaqədar qəbul edilmiş normativ hüquqi aktların auditorlar və müvafiq qurumlar qarşısında yaratdığı öhdəliklər» mövzusunda seminar-müşavirə keçiriləcək.

Azərbaycan sahibkarları Moskvada keçiriləcək «INTERFABRIC» sərgisinə dəvət olunublar.

Azərbaycan ilə Malayziya arasında enerji sektorunda əməkdaşlıqla bağlı müzakirələr aparılıb.

Misirin nüfuzlu və geniş oxucu kütləsinə malik «Turizm xəbərləri» jurnalında «Azərbaycanda turizm» başlığı ilə məqalə dərc edilib.

Ərköyün vergi ödəyiciləri məhəllə marketləri...

Həbibə QAFAROVA
afn.az

Kiçik ixtisarla təqdim etdiyimiz yazı Mətbuat Şurasının və Vergilər Nazirliyinin «Azərbaycanın vergi sistemi yeni iqtisadi inkişaf mərhələsində» mövzusunda müsabiqədə ikinci yerə layiq görülüb

şən xırda mağazasının mühasibatını aparırdım. Həmin xırda mağaza iki böyük mağazadan daha çox gəlir gətirirdi, lakin onun vergisi də az idi, digər xərcləri də».

Bu faktı iqtisadçı ekspert Qalib Toğrul reallıq sayır və deyir ki, hazırda əksər ölkələrin vergi sistemində kiçik sahibkarlıq subyektləri üçün sadələşdirilmiş vergi rejimlərinin müxtəlif növlərinin tətbiq olunması göstərilən problemin həlli yollarından biri kimi qiymətləndirilir. Lakin sadələşdirilmiş vergi rejiminin çatışmayan cəhəti də var: əksər hallarda bu rejimi tətbiq edən vergi ödəyicilərinin rentabellik səviyyəsi nəzərə alınmır.

Azərbaycan təcrübəsi

Vergi Məcəlləsi ilə Azərbaycanda da sadələşdirilmiş vergi, onun tətbiqi halları və qaydaları müəyyən edilib. Məcəlləyə əsasən, illik dövriyyəsi 200 min manata qədər olan vergi ödəyiciləri verginin sadələşdirilmiş növünü seçə bilərlər. Bu zaman Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən və fiziki şəxs olan ödəyicilər dövriyyəsinin 4 faizi, regionlarda fəaliyyət göstərənlər isə 2 faizi həcmində vergi ödəyirlər. Hüquqi şəxslər isə dövriyyə vergisindən əlavə, həm də xalis mənfəətin bölüşdürülməsi zamanı 10 faizlik dividend vergisi ödəməlidirlər.

Bu mexanizmin üstünlüklərindən biri odur ki, biznesi Bakıdan çıxarıb paytaxt ərazisindən kənar da rəsmiləşdirdikdə, vergi dərəcəsinə 2 faizədək azaltmaq mümkündür. Bu, vergi ödənişlərinin optimallaşdırılması üçün son dərəcə əlverişli, qanuni üsuldur. Eyni zamanda mühasibatlığın aparılmasına və işə mühasib cəlb etməyə ehtiyac yoxdur. Bu xidmətlərin heç də ucuz başa gəlmədiyini nəzərə alsaq, burada əhəmiyyətli dərəcədə qənaətə nail olmaq mümkündür.

Vergi Məcəlləsinə son dəyişiklikdən sonra ticarət və ictimai işə sahəsində fəaliyyət göstərən subyektlər 200 min manatlıq məbləği aşdıqda belə sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi ola bilər, ancaq vergini müvafiq olaraq 6 və 8 faizlə ödəməlidirlər.

Dünya təcrübəsi

Q.Toğrulun fikrinə, kiçik sahibkarlıq subyektləri tərəfindən sadələşdirilmiş vergi rejiminin tətbiqinin həm vergi ödəyiciləri, həm də dövlət üçün səmərəli olması məqsədilə onun tətbiqi formalarının təkmilləşdirilməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir. Ekspert bu sahədə uğurlu təcrübə kimi Rusiya modelini görür: «Rusiyada 2012-ci ildən etibarən sadələşdirilmiş verginin patent növündən çox uğurla istifadə olunur. Ölkə qanunvericiliyinə əsasən, patent vergisi ilə işləmək istəyən fərdi sahibkarların illik gəlirinin maksimum məbləği onların qeydiyyatdan keçdiyi ərazi üzrə fərqlənir. Məsələn, bu hədd Moskva vilayətində ildə 60 mln. rubl, Buryatyada isə 1 mln. rubl müəyyənəndirilib.»

Həmsöhbətimiz deyir ki, istənilən sistemin müsbət və mənfi tərəfləri mövcuddur: «Fərdi sahibkarlar üçün patent vergisinin tətbiqinin əsas məqsədi kiçik biznesin inkişafı və vergi inzibatiyyətinin təkmilləşdirilməsi üçün daha əlverişli şəraitin yaradılmasıdır. Bu vergi sistemi vergi hesabları ilə bağlı prosedurların sadələşdirilməsinə nəzərdə tutur. Bu sistemdə kassa və mühasibat uçotu aparılmasına və gəlir bəyannaməsinin təqdim olunmasına ehtiyac qalmır. Bundan başqa, patent vergisinə keçid və əvvəlki sisteme (geriyə) qayıdış könüllüdür. Sadəlik və şəffaflıq patentnin hesablanmasının əsas formuludur. Əgər fərdi təsərrüfat subyekti illik patent alarsa, o halda vergi orqanları həmin fərdi sahibkarın gəlir və

xərclərinə nəzarət etmirlər, bu halda da sahibkarlarla vergi müftəşlərinin ünsiyyətləri azalır. Bu da kiçik sahibkarlığın inkişafına mane olan inzibati baryerlərin azalmasına gətirib çıxarır».

Repetitorlar, təmir-tikinti ustaları, müğənnilər - əsas hədəflər

Bütün dünyada əsas vergitutma bazasını iri ödəyicilərin təşkil etdiyini deyən digər həmsöhbətimizin sözlərinə görə, buna baxmayaraq, hökumətlər kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı üçün xüsusi vergi rejimlərini də tətbiq edirlər: «Bunun çox sadə bir səbəbi var: iri ödəyicilər kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin böyüməsindən yararlı. Digər tərəfdən isə bu subyektlər iş yerlərinin yaradılmasında heç də iri ödəyicilərdən az rol oynamırlar.»

Qeyd edək ki, rəsmi məlumat əsasında, 1 yanvar 2016-cı il tarixinə sahibkarlıq subyektlərinin sayı 677.231 olub. Sahibkarların ümumi bölgüsünə görə onları təqribən 14,8 faizini hüquqi şəxslər, 85,2 faizini isə fiziki şəxslər təşkil edir.

Müasirliyimizin sözlərinə görə, kiçik və orta müəssisələrin yaranmasına və inkişaf etməsinə hər-tərəfli kömək etməkdə dövlət daha çox maraqlıdır: «Bu baxımdan, kiçik və orta biznesin fəaliyyətinin vergilərlə nizamlanması istiqamətində aparılan dövlət siyasəti çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu subyektlərin inkişafının vergi siyasəti vasitəsilə stimullaşdırılmasında beynəlxalq təcrübədə (o cümlədən, Rusiya Federasiyasında) iki əsas üsuldən istifadə olunur: müxtəlif vergi növləri üzrə vergi güzəştlərinin və onlar üçün xüsusi vergitutma rejimlərinin tətbiqi edilməsi.

Xüsusi vergitutma rejimlərinin tətbiqi olunması kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin vergi yükünü əhəmiyyətli dərəcədə azaldır. Lakin bəzi hallarda bu arzu olunan effekto, yəni vergitutma bazasının genişlənməsinə və bütöçəyə vergi daxilolmalarının artma-

sına səbəb olmur. Buna görə də kiçik və orta biznesin fəaliyyətlərinin vergi nizamlanması barədə dövlət siyasəti hərtərəfli düşünülməli və təkmil olmalıdır».

Müasirliyimiz bildirir ki, Azərbaycanda patent vergisi repetitorluq və ev təmiri ilə fərdi məşğul olan briqadaların fəaliyyətinə, müğənnilərə və s. tətbiq olunarsa, daha uğurlu nəticə əldə etmək mümkündür: «Aparduğumuz təqribən növləri üzrə əldə olunan gəlirlər kifayət qədər böyükdür. Buna baxmayaraq, bu gəlirlər demək olar ki, vergiyə cəlb olunmur. Həmin sahələrdə fəaliyyət göstərən şəxslər faktiki olaraq əldə etdikləri gəlirləri vergidən yayındırırlar. Bu sahələrdə patent sisteminin tətbiqini yaranmış vəziyyətdən çıxış yolu kimi qiymətləndirmək olar».

Kiçik biznes - aşağı vergi dərəcəsi

Mütəxəssis onu da qeyd edib ki, Avropa ölkələrinin böyük əksəriyyətində kiçik biznesin vergiyə cəlb edilməsində digər təsərrüfat subyektləri ilə müqayisədə aşağı vergi dərəcələri tətbiq edilən sadələşdirilmiş vergi rejimi kiçik biznes subyektlərini digər əsas vergiləri ödəməkdən azad edir. Bu sahədə Azərbaycanda tətbiq edilən vergi rejiminə oxşar vəziyyət Rusiyada tətbiq edilir. Lakin ölkəmizdən fərqli olaraq, Rusiyada öhdəlik edilmiş gəlirə vahid vergi və patent sistemi mövcuddur. Digər tərəfdən, Azərbaycan vergi qanunvericiliyində Avropa ölkələrinin əksəriyyətindən fərqli olaraq orta müəssisə, mikrofirmaya anlayışı yoxdur».

Göründüyü kimi, Azərbaycanda böyük əksəriyyəti ticarət və işə sahəsində fəaliyyət göstərən kiçik və orta biznesin vergi ödəməyə stimullaşdırılması üçün maraqlı təkliflər var. Bu məsələnin həllində həm dövlət, həm də kiçik və orta sahibkarlar üçün qızıl ortanı tapmaq isə vergi orqanlarının üzünə düşür.

Vergilər Nazirliyi:

«Məbləğ artırılıb, yoxlamalar dayandırılıb...»

Vergilər Nazirliyindən sorğumuza cavab olaraq bildirildi ki, vergi bazasının genişləndirilməsi

üçün kiçik sahibkarlığın vergi ödəməyə təşviqi ilə bağlı bir sıra mühüm addımlar atılıb: «Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2016-cı il tarixdən qüvvəyə minən müddəalarına əsasən, vergitutulan əməliyyatlarının həcmi 200.000 manat və ondan az olan şəxslər 2 faiz və ya 4 faiz dərəcə ilə sadələşdirilmiş vergitutma metodunu tətbiq edə bilərlər. Dəyişikliyə qədər həmin məbləğ 120.000 manat təşkil edirdi. Bu, kiçik sahibkarlıq subyektlərinə sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmaq hüququnun verilməsi həmin vergi ödəyicilərinə münasibətdə vergi inzibatiyyətinin sadələşdirilməsi ilə yanaşı, adətən sadələşdirilmiş vergi yükünün azaldılması, ticarət dövriyyələrinin şəffaflaşması, dövriyyə vəsaitlərinə qənaət olunması və vergitutma obyektinin genişlənməsi məqsədini daşıyır. Vergilər Nazirliyi tərəfindən sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olan sahibkarlıq subyektlərində mənbəyi bəlli olan məlumatlar əsasında və ya vergi orqanının vergi ödəyicisi barəsində apardığı araşdırma nəticəsində vergidən yayınma riski yüksək olan vergi ödəyiciləri, əmək müqavilələrinin bağlanması, aksizli malların satışı zamanı aksizlərin tətbiqinə nəzarət və dövriyyənin müəyyənəndirilməsi üçün xronometraj metodu ilə müşahidələrin aparılması istisna olmaqla səyyar vergi yoxlamaları və operativ nəzarət tədbirləri dayandırılıb.

Bununla yanaşı, dövriyyəsi 200.000 manatdan aşağı olan vergi ödəyiciləri tərəfindən qanunvericiliyin tələblərinin pozulması və bununla da istehlakçıların hüquqlarının təmin olunmaması hallarına rast gəlinməsi halda, hələ qeyd olunan vergi ödəyiciləri bu məhdudiyətdən sui-istifadə edərək onların barəsində vergidən yayınma faktları və vergi hüquqpozumları haqqında vətəndaşlardan və digər vergi ödəyicilərdən daxil olan rəsmi müraciətlər üzrə həmin vergi ödəyicilərinə də vergi nəzarəti tədbirləri həyata keçirilir. Son illər həyata keçirilən vergi siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri vergitutma bazasının genişləndirilməsi və vergi dərəcəsinə aşağı salmaqla vergi güzəştlərinin və vergidən azadolmaların sayını minimuma endirməkdir.

Kənd təsərrüfatının rəqabətliyi artırılması məsələləri araşdırılır

Azərbaycan iqtisadiyyatının yeni inkişaf mərhələsində aqrar bölməyə xüsusi diqqət yetirilir. Hazırda əhalisinin təqribən yarısı bölgələrdə yaşayan Azərbaycanlıların əksəriyyəti kənd təsərrüfatı məhsullarına olan tələbatın ödənilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

təmsilçilərinin nümayəndələrinin iştirakı ilə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyində keçirilən görüşdəki müzakirələrdə bu fikirlər səslənib. Avropa İttifaqının Azərbaycandakı nümayəndəliyinin layihə rəhbəri Olaf Haydelbax bildirib ki, 2014-cü ildə Azərbaycanın 4 strateji məhsulunun dəyər zənciri təhlil edilib. Təhlil nəticəsində çay, giləmeyvə, ipək və çaxır kimi strateji məhsulların

olunmasına səbəb olacaq və müxtəlif dəyər zəncirlərinin inkişafı üçün yeni texnologiyalar tətbiq etməyə imkan yaradacaq.

Donorların görüşündə diqqət çəkilən daha bir məsələ də «Kənd təsərrüfatı kreditləri və sığorta mexanizmləri» olub. Kənd Təsərrüfatı Layihələri və Kreditlərinin idarə edilməsi üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi Rüfət Rüstəmzadə xüsusi ola-

Kənd təsərrüfatının inkişaf etdirilməsi ilə bağlı konkret nəticələrə nail olmaq üçün bir sıra addımlar atılır, tədbirlər görülür. Həmin tədbirlər çərçivəsində donor təşkilatların nümayəndələri Azərbaycan kənd təsərrüfatında dəyər zənciri, kredit və sığorta mexanizmini müzakirə ediblər.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Yanında Kənd Təsərrüfatı Layihələri və Kreditlərinin İdarə edilməsi üzrə Dövlət Xidmətinin məlumatına görə, donor təşkilatların nümayəndələri Azərbaycanda dəyər zəncirlərinin yaradılmasını kənd yerlərində gəlirlərin artması və inkişafın sürətlənməsi üçün vacib addım hesab edirlər. Dünya Bankı, İslam İnkişaf Bankı, Avropa İttifaqının Azərbaycan Nümayəndəliyi (Aİ), Alman Texniki Əməkdaşlıq Təşkilatı (GİZ), ABŞ Beynəlxalq Əməkdaşlıq üzrə Agentliyi (USAID), Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı (FAO) kimi beynəlxalq təşkilat və birlik

dəyər zəncirinin inkişafı üçün təhsil, tədqiqat, məsləhət sistemi, subsidiyalar və vergi sisteminin qarşılıqlı şəkildə inkişafı üçün dövlət tərəfindən hüquqi çərçivədə önəmli addımların atılmasına ehtiyac duyulduğunu müəyyən edilib.

Beynəlxalq ekspert Martin Matutner Markhof isə bazara məhsul çıxarmaq üçün satış kanallarını tapmaqda çətinlik çəkən fermer ilə xammal tapmaqda problemlərlə üzləşən emaledicini birləşdirməyin vacibliyini vurğulayıb. Martin Matutner Markhof məsləhətçisi oldu-ğu «Kənd Təsərrüfatının Rəqabətliyinin Gücləndirilməsi» layihəsinin məqsədinin də bu olduğunu əlavə edib və qeyd edib ki, layihə qarşısına qoyduğu məqsədlə nail olsa, fermerlərlə emaledicilər arasında məhsuldar əməkdaşlıq formalaşacaq. Bu da kənd yerlərində gəlirlərin əmələ gəlməsi və inkişafı prosesini sürətləndirəcək, qida sektorunda idxalın yerli məhsullarla əvəz

raq həm dəyər zəncirinin, həm də kredit mexanizmlərinin inkişafında beynəlxalq təcrübələrdən faydalanmaq üçün beynəlxalq təşkilatların dəstəyinə ehtiyac olduğunu bildirib: «Frankfurt biznes və maliyyə məktəbi ilə qurulan əməkdaşlıq kənd təsərrüfatında kredit mexanizmlərinin inkişafı istiqamətində atılan ən əhəmiyyətli addımlardan olacaq».

Görüşdə Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) Tərəfdaşlıq və Əlaqələndirmə Ofisinin rəhbəri Melek Çakmak və Alman Texniki Əməkdaşlıq Təşkilatının (GİZ) Cənubi Qafqaz regionunda özəl sektorun inkişafı üzrə program müəxəssisi Gülnar Məmmədova və digər beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri də dəyər zənciri, kənd təsərrüfatı kreditləri və sığorta mexanizmləri ilə bağlı olan təcrübələr, nailiyyətlər, gələcək planlar barədə danışıblar.

F.İKRAMQIZI

Aztəminatlı ailələrin özünüməşğulluğu diqqət mərkəzindədir

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində işsiz və işaxtaran şəxslərin əmək bazarına inteqrasiyası, aztəminatlı ailələr üçün aktiv sosial müdafiə tədbirlərinin təşkili, onların özünüməşğulluğunun təmin edilməsi sahəsində görülən işlərə və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş müşavirə keçirilib.

Nazir Səlim Müslümov müşavirədə çıxış edərək bildirib ki, ölkədə aparılan sosial-iqtisadi siyasətdə əmək resurslarından səmərəli istifadənin təmin edilməsi, əmək bazarının inkişafı əsas prioritetlərdən biridir. Son 12 ildə 1,5 milyondan çox yeni iş yerinin açılması əmək bazarında sabitliyə, işsizliyin 5 faizə qədər azalmasına imkan yaradıb. Bu il də mühüm addımlar atılır, ilin ilk yarısında 78 mini daimi olmaqla 90 minə yaxın iş yeri açılıb.

Torpaqlardan səmərəli istifadə edilməklə kənd təsərrüfatında ixracönlü məhsul istehsal sektorlarının, o cümlədən pambıqçılığın, tütünçülüynün və s. sürətli inkişafına nail olunması əmək resurslarının 36,7 faizinin cəmləndiyi kənd yerlərində məşğulluğun əhəmiyyətli şəkildə artmasına şərait yaradıb. Sosial mənzillərin inşasına hazırlıq görülür, rayonlarda sənaye zonalarının yaradılması üçün işlər aparılır. Müxtəlif bölgələrdə toxuculuqla, xalçaçılıqla məşğul olanlara dövlət dəstəyi nəticəsində təkə bu sahə üzrə 5 min iş yeri yaradılıb.

Bu ilin ilk altı ayında təqdim edilmiş vakanasiyalar arasında Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Məşğulluq Xidmətinin xətti ilə 44.524 nəfər şəxs münasib işlə təmin edilib, 550 nəfər ödənişli ictimai işlərə cəlb olunub, əmək birjalrı vasitəsilə 1135 nəfər müvəqqəti işlərə göndərilib.

Nazirliyin xətti ilə cari ilin birinci yarımlında ümumilikdə 2121 nəfər əmək bazarının tələblərinə uyğun peşələr üzrə peşə hazırlığı və əlavə təhsil kurslarına cəlb edilib ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 8,1 faiz çoxdur.

Peşə hazırlığı və əlavə təhsil kurslarının müəhim bir hissəsi Dövlət Məşğulluq Xidmətinin regional peşə tədrisi mərkəzlərində təşkil edilib.

Müşavirədə qeyd edilib ki, hazırda qarşıda duran əsas vəzifələrdən biri Prezident İlham Əliyevin «Əhalinin özünüməşğulluğunun təmin olunması sahəsində əlavə tədbirlər haqqında» 7 aprel 2016-cı il tarixli sərəncamının icrasını, aztəminatlı ailələrin əmək qabiliyyətli üzvlərinin aktiv əmək bazarı tədbirlərinə cəlb olunmasını, onların özünüməşğulluğunu yüksək səviyyədə təşkil etməkdir. Sərəncamın icrası ilə əlaqədar müvafiq normativ-hüquqi aktların layihəsinin hazırlanması və digər zəruri tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün işçi qrupu yaradılıb, özünüməşğulluq layihələrinin həyata keçirilməsinə hər bir rayon və şəhər üzrə təlimçilərin hazırlanması məqsədilə Beynəlxalq Əmək Təşkilatı ilə əməkdaşlıq şəraitində işlər görülür.

Artıq yaxın vaxtlarda bu istiqamətdə praktik işlərə başlanacaq, proqram çərçivəsində 1400 aztəminatlı ailənin kiçik ailə təsərrüfatı yaradılacaq. Əsas vəzifə proqrama cəlb olunacaq ailələrin bu proqramda iştirak etməsi üçün potensiallarının düzgün qiymətləndirilməsi, yaradılacaq ailə təsərrüfatlarının inkişafına nail olunmasıdır. Çünki məqsəd təkə o ailələrin yoxsulluq vəziyyətindən çıxarılması deyil, onların gələcəkdə biznes fəaliyyətlərini getdikcə genişləndirməkdir.

Yeni xidmət mərkəzi istifadəyə verilib

Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi Bakı Telefon Rabitəsi İstehsalat Birliyi (BTRİB) abunəçi müraciətlərini operativ şəkildə qəbul edən çağrı mərkəzini və şəbəkəyə nəzarəti həyata keçirən şəbəkə əməliyyat mərkəzini istifadəyə verib.

Nazirlikdən verilən məlumata görə, çağrı mərkəzi Bakı ərazisində xidmət alan abunəçilərə bütün xidmətlərlə bağlı vahid nöqtədən məlumat almaq imkanı verir. İstifadəçilər 155 nömrəsinə yığaraq BTRİB şəbəkəsinə dair istənilən məsələ ilə bağlı müraciət edə bilər. Mərkəzdə abunəçinin sorğusu operativ emal olunaraq birbaşa müvafiq struktur bölmələrinə yönləndirilir. Mərkəzin fəaliyyətinə sual-cavab bazasının idarə olunması, dəyərləndirmə sisteminin yaradılması, müraciətlərə baxılması prosedurunun sadələşdirilməsi və müddətinin azaldılması üçün fəaliyyət sxemlərinin yaradılması və zənglərin avtomatlaşdırılaraq paylanması funksiyaları daxildir. Çağrı Mərkəzində göstərilən xidmətlərin icra müddətinə nəzarət sistemi də mövcuddur.

Çağrı Mərkəzi vasitəsilə abunəçilər mövcud kampaniyalar və xidmətlər haqqında vaxtaşırı məlumatlandırılacaqlar. Qeyd edək ki, əvvəllər abonentlər şikayət, təmir, internet kimi müxtəlif növ müraciətlər üçün fərqli nömrələrə ayrı-ayrı mərkəzlərə müraciət edirdilər. Bu

da xidmətlər arasında koordinasiya, xidmət keyfiyyətinin müəyyən olunmasında, müştəri məmnunluğu üçün lazımı işlərin aparılmasında çətinliklər yaranırdı.

Şəbəkə əməliyyat mərkəzində isə sistem vasitəsi ilə IP, səs, transmissiya şəbəkələrinə və internet trafikə nəzarət etmək mümkündür. Nəzarət mexanizmi yaranan problemlərə anında reaksiya verilməsinə xidmət edir.

BTRİB-nin qurduğu yeni sistem istismarda olan bütün şəbəkə elementlərinin kompleks şəkildə, vahid mərkəzdən idarə olunmasına şərait yaradır. Şəbəkənin idarə edilməsi funksiyasını avtomatlaşdıran bu sistem onun sabitliyini də təmin edir. Bu da öz növbəsində zaman itkisini və fors-majör halların qarşısını vaxtında və operativ şəkildə almağa kömək edir. Şəbəkə əməliyyat mərkəzi ilə çağrı mərkəzi interaktiv qaydada birgə fəaliyyət göstərir. Şəbəkədə yaranan hər hansı problem abonentdən öncə mərkəzin əməkdaşlarına məlum olur və bu məlumat mühəndislərlə yanaşı, həmin an çağrı mərkəzinə də ötürülür.

Bu yenilik sayəsində paytaxt sakinlərinin istifadəsində olan telefon və internet xəttində yaranan bütün problemlər qısa zaman ərzində öz həllini tapacaq. Bunun üçün, sadəcə, «155» Çağrı Mərkəzinə müraciət etmək kifayətdir.

FƏXRİYYƏ

Taxil istehsalının artması strateji önəm kəsb edir

Ölkədə aparılan aqrar islahatların əsas istiqamətlərindən biri də taxıla olan tələbatın daxili resurslar hesabına ödənilməsi, xaricdən asılılığın azaldılması və aradan qaldırılmasıdır. Hazırda Azərbaycanda taxıla olan illik tələbat təxminən 3,5-4 milyon tondur. Ərzaq buğdasına tələbat isə 1,7 milyon tondur. İndiki halda daxili istehsal hesabına taxıla tələbatın təxminən 65-70 faizi ödənilir.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Aparatının Bitkiçilik Şöbəsinin müdiri İmran Cümşüdoğ AZƏRTAC-a müsahibəsində bildirib ki, tələbatın qalan hissəsi idxal hesabına təmin edilir.

Şöbə müdiri deyib ki, əhalinin taxıl və çörək məhsullarına olan tələbatının daxili istehsalatla ödənilməsi ölkə rəhbərliyi tərəfindən vacib məsələ kimi qarşıya qoyulub. Ona görə də ərzaq təhlükəsizliyinin əsas sahəsi olan taxılçılığın inkişaf etdirmək, əhalinin taxıl və çörək məhsullarına olan tələbatını daxili istehsal

hesabına təmin etmək üçün iri özəl taxılçılıq təsərrüfatlarının yaradılmasına başlanılıb. Bu məqsəd üçün seçilmiş torpaq sahələrinin ümumilikdə bütün infrastruktur, texniki təminat, meliorasiya və s. məsələləri dövlət tərəfindən hərtərəfli dəstəklənir. Qeyd edilən təsərrüfatlarda buğda, qarğıdalı, soya istehsalı sahəsində uğurlu nəticələr əldə edilib, buğda və qarğıdalının məhsuldarlığı respublika üzrə orta göstəricidən 2 dəfədən də çox olub.

«Hazırda Taxtakörpü və Şəmkiçay su anbarları və kanalların istifadə verilməsi nəticəsində yeni suvarılacaq və su təminatı yaxşılaşdırılacaq rayonlarda, o cümlədən dövlət fondu torpaqlarında uyğun sahələrin seçilməsi, ölçülərinin müəyyənləşdirilməsi, əkin strukturunun öyrənilməsi və təsərrüfatla bağlı digər işlərin həyata keçirilməsi davam etdirilir ki, bu işlər də yaxın zamanlarda taxıl və digər məhsulların bolluğunun yaradılmasına öz töhfəsini vermiş olacaq», - İ.Cümşüdoğ qeyd edib.

vergi təqvim

AVQUST						
I	II	III	IV	V	VI	VII
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Qeyd: Verginin ödənilmə və bəyannamənin (o cümlədən arayışın) verilmə müddətinin sonuncu günü təqvimdə yaşıl rənglə qeyd edilmişdir. Həmin gün istirahət və ya bayram gününə düşdüüyü halda, növbəti iş gününə keçirilir.

Ödənilən vergi:

15 avqust - «5», «5») və «6»,
22 avqust - «(1-1)», «(1-2)», «3», «4», «7», «8», «(9-1)», «10.1» və «10.3».

«(1-1)» - Gəlir vergisi (xüsusi notariuslar üzrə): Xüsusi notariusların gəlir vergisi üzrə hesabat dövrü rübdür.

Xüsusi notariuslar tərəfindən hər ay ərzində aparılan notariat hərəkətlərinə, habelə notariat hərəkətləri ilə əlaqədar göstərilən xidmətlərə görə alınan haqlardan (xərclər nəzərə alınmadan) 10 faiz dərəcə ilə gəlir vergisi hesablanmalı, hesablanmış vergi məbləği isə növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənilməlidir.

«(1-2)» - Gəlir vergisi (İdman-mərc oyunları üzrə) İdman-mərc

oyunlarından uduşlar əldə edən şəxsədən ödəmə mənbəyində tutulan gəlir vergisi üzrə hesabat dövrü aydır. İdman-mərc oyunlarından uduşlar əldə edən şəxsə ödəmələr verən şəxslər ödəmə mənbəyində vergini tutmağa, hesabat ayından sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq hesablannmış vergini dövlət büdcəsinə köçürməyə və «İdman-mərc oyunlarından uduşlar əldə edən şəxsədən ödəmə mənbəyində tutulan gəlir vergisinin bəyannaməsi»ni vergi orqanına verməyə borcludurlar.

«3» - Əlavə dəyər vergisi: ƏDV üzrə hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. ƏDV ödəyən vergi ödəyicisi ƏDV-nin bəyannaməsini hər hesabat dövrü üçün hesabat dövründən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq qeydiyyata aldığı vergi orqanına verir və vergini dövlət büdcəsinə ödəyir.

«4» - Aksizlər: Aksizlər üzrə hesabat dövrü təqvim ayıdır. Aksizli mallar istehsal edildikdə hər hesabat dövrü üçün vergi tutulan əməliyyatlar üzrə aksizlər hesabat dövründən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənilməli və vergi orqanına bəyannamə verilməlidir.

«5» - Əmlak vergisi: Fiziki şəxslər avqust ayının 15-dən gec olmayaraq illik əmlak vergisinin yarısını yerli (bələdiyyə) büdcəyə ödəyirlər.

«5») - Əmlak vergisi: Əmlak vergisi üzrə hesabat dövrü təqvim ilidir. Əmlak vergisi ödəyicisi olan hüquqi şəxslər cari vergi ödəmələri kimi hər rübün ikinci ayının 15-dən gec olmayaraq əvvəlki ildəki əmlak vergisinin 20 faizi həcmində

də dövlət büdcəsinə vergi ödəyirlər. Əvvəlki hesabat ilində əmlak vergisi ödəyicisi olmayan və növbəti ildə bu verginin ödəyicisi olan, habelə yeni yaradılmış və əmlak vergisi ödəyicisi olan hüquqi şəxslər əmlakın əldə edildiyi rübdən sonra hər rübün ikinci ayının 15-dən gec olmayaraq həmin əmlaka görə hesablanmalı illik əmlak vergisi məbləğinin 20 faizi miqdarında cari vergi ödəmələrini həyata keçirirlər. Cari vergi ödəmələri vergi illi üçün vergi ödəyicisindən tutulan verginin məbləğinə aid edilir.

«6» - Torpaq vergisi: Torpaq vergisi üzrə hesabat dövrü təqvim ilidir. Avqust ayının 15-dən gec olmayaraq illik torpaq vergisinin yarısını hüquqi şəxslər dövlət büdcəsinə, fiziki şəxslər isə yerli (bələdiyyə) büdcəyə ödəyirlər.

«7» - Yol vergisi üçün hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. Azərbaycan Respublikasının ərazisində avtomobil benzininin, dizel yanacağının və maye qazın istehsalı ilə məşğul olan fiziki və hüquqi şəxslər yol vergisini aylıq olaraq hesabla-

yır və hesabat ayından sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq «Yol vergisinin bəyannaməsi»ni vergi orqanına təqdim etməklə vergini dövlət büdcəsinə ödəyirlər.

«8» - Mədən vergisi: Mədən vergisi üzrə hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. Mədən vergisinin ödəyicisi hesabat ayı üçün faydalı qazıntıların çıxarıldığı aydan sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq vergini ödəyir və bəyannamə verirlər. Yerli əhəmiyyətli tikinti materialları üzrə mədən vergisi yerli (bələdiyyə) büdcəyə ödənilir və bələdiyyələrə mədən vergisinin bəyannaməsi verilir. Yerli əhəmiyyətli tikinti materiallarına kərpic-kirəmit gilləri, tikinti qumları, çinqli xammal aid edilir.

«9-1)» - Sadələşdirilmiş vergi (yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin təqdim edilməsi üzrə): Yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin təqdim edilməsi üzrə müqavilələrin təsdiq edən notarius sadələşdirilmiş vergini hesablayaraq 1 (bir) bank günü ərzində dövlət büdcəsinə ödəməyə və hesabat ayından sonrakı ayın 20-dən gec olma-

raq «Yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrini təqdim edən şəxslərdən notariuslar tərəfindən ödəmə mənbəyində tutulan sadələşdirilmiş vergi bəyannaməsi»ni vergi orqanına verməyə borcludur.

«10.1» - Muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulan vergi: Muzdlu işləyən fiziki şəxslərə ödəmələr verən hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar muzdlu işləyən fiziki şəxslərin hesablanmış aylıq gəlirinə gəlir vergisini hesablamalı və hesablannmış məbləği növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödəməlidirlər.

«10.3» - Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə ödəmə mənbəyində tutulan vergi: Həyatın yığım sığortası və pensiya sığortası üzrə bağlanmış sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, sığorta haqları ödəyən sığortaçılar fiziki şəxslərin hesablanmış aylıq gəlirinə gəlir vergisi hesablamalı və hesablanmış vergini növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödəməlidirlər.

beynəlxalq panoram

Qazaxıstanda büdcəyə daxil olan vergi məbləği 40% artıb

Bu ilin ilk beş ayı ərzində dövlət rüsumları istisna olmaqla bütün vergi növlərində artım qeydə alınıb. Beynəlxalq ticarət və xarici əməliyyatlar üzrə vergilər 21% artıb.

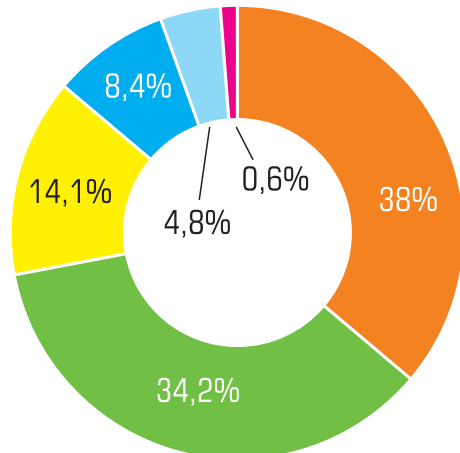
Daha fəal artım isə mallara, görülən işlərə və göstərilən xidmətlərə görə daxili vergilərdə olmuşdur. Keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə bu ilin ilk beş ayı ərzində bu sahələrdə vergi daxilolmalarında 91% artım müşahidə edilmişdir. Bu sahələrdən gələn vergilərin həcmi ümumi daxilolmalardakı payı 34% təşkil etmişdir ki, bu da keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 9% çoxdur. Bu kateqoriya daxilində artım ƏDV-nin hesabına baş vermişdir. Xatırladaq ki, keçən ilin may ayında biznes mühitinin şəfəfliyinin artırılması çərçivəsində ƏDV-nin satışdan vergi ilə əvəzlənməsi barədə qərar qəbul edilmişdir.

Analitiklərin müşahidəsinə görə, vergi daxilolmalarının ümumi strukturunda əsas yeri gəlir vergisi tutur (bütün vergilərin 38%-i), ikinci yerdə mallara, görülən işlərə və göstərilən xidmətlərə görə daxili vergilərdə (34%), üçüncü yerdə isə beynəlxalq ticarət və xarici əməliyyatlara tətbiq edilən vergidir (14,1%).

Daxili vergilərdə ən böyük pay ƏDV-yə və təbii sərvətlərin və digər ehtiyatların istifadəsindən gələn gəlirlərdən tutulan vergi-

lərə düşür və onların daxili vergilərin ümumi həcmindəki nisbəti təxminən 90% təşkil edir. Ən az pay isə aksizlərə aiddir: təxminən 9%.

Ayrı-ayrı kateqoriyalar üzrə vergi daxilolmaları (2016-cı ilin ilk beş ayı)

38%	Gəlir vergisi
34,2%	Mallara, görülən işlərə və göstərilən xidmətlərə görə daxili vergilər
14,1%	Beynəlxalq ticarət və xarici əməliyyatlara tətbiq edilən vergi
8,4%	Sosial vergi
4,8%	Əmlak vergisi
0,6%	Dövlət rüsumu

Çində əmək qabiliyyətli əhəlinin sayı azalır

Əmək Resursları və Sosial Təminat Nazirliyinin məlumatına görə, 2050-ci ilə qədər ölkənin əmək qabiliyyətli əhəlinin sayı azalıb 700 milyona düşəcək. Bu rəqəm 2015-ci il ilə müqayisədə 23% azdır. 2030-cu ildən başlayaraq Çində əmək qabiliyyətli əhəlinin sayı ildə orta hesabla 7,6 milyon nəfər azalacaq.

Keçən ilin yekunlarına görə, əmək fəaliyyətli ilə məşğul yaşda olan əhəlinin sayı 4,87 milyon nəfər azalaraq 910,96 milyon nəfərə düşmüşdü.

Maraqlıdır ki, 2015-ci ildə Çin əhəlinin orta ömür göstəricisi 76,34 ilə çatmışdı, halbuki beş il

əvvəl həmin rəqəm indikindən 1,51 il az idi. Keçən il Çində mövcud olan səhiyyə müəssisələrinin ümumi sayında özəl xəstəxanaların payı 52,6% təşkil edirdi. 2014-cü ilə müqayisədə bu göstəricinin 4,1% artdığını şahidi oluruq. Bu ilin ilk yarısında Çində 7,17 milyon yeni iş yeri açılmışdır. Bu göstərici keçən ilin müvafiq dövrünün göstəricisi ilə müqayisədə, demək olar ki, dəyişməmişdir. İyun ayının sonunda ölkənin şəhər və qəsəbələrində əhəli arasında qeydiyyatdan alınmış işsizlik səviyyəsi 4,05% təşkil etmişdir.

Rusiyalıların yalnız 10%-i vergi tutulmalarını rəsmiləşdirir

Rusiya vətəndaşlarının dördü üçü vergi tutulmaları barədə bu və ya digər dərəcədə məlumatlıdır, lakin onların cəmi 10%-i vergi tutulmalarını rəsmiləşdirir. Vergi tutulması, eyni zamanda tutulan vergilərin beziyələrinə (məsələn, uşağın pullu təhsil kurslarına və ya idman məşğələlərinə getməsi üzrə tutulan vergilər) geri qaytarılması ilə bağlı əhəliyə məlumat verilsə də, rusiyalıların böyük əksəriyyəti (90%-i) vergi tutulması ilə bağlı müvafiq orqanlara müraciət etməmişdir.

NAFİ analitik mərkəzinin iyunda apardığı sosioloji sorğuya əsasən, Rusiya əhəlinin, demək olar ki, yarısının (48%-nin) vergi tutulmaları barədə yax-

şı məlumatı var. Məlumatlılıq sahəsində Volqaboyu, Ural və Sibir federal dairələri öndədir (53-54%), Şimali Qafqaz federal dairəsində isə vəziyyət elə də qənaətbəxş deyil (25%).

Rəyi soruşulanlardan vergi tutulması barədə təsəvvürü olan hər on nəfərdən biri (10%) bunu müvafiq orqanlarda rəsmiləşdirir. Tutulmuş verginin rəsmiləşdirilməsi nisbəti Ural (19%), Volqaboyu və Sibir (13%) əhəli arasında nisbətən yüksəkdir. Ali təhsillilərin vergi tutulmasını rəsmiləşdirmə faizi də orta təhsillilərlə müqayisədə yüksəkdir (15%-ə qarşı 8%). Bu sahədə ən aşağı göstərici Uzaq Şərqi (2%), Mərkəzi federal dairəyə (6%) və Krım (6%) aiddir.

Əhəlinin bir hissəsi (vergi tutul-

masının rəsmiləşdirilməsi ilə bağlı müraciət etməyənlərin 76%-i) vergilərin rəsmiləşdirilməsinə buna zərurətin olmaması ilə izah etmişlər. Daha bir səbəb kimi isə qaydalar barədə məlumat çatmazlığı göstərilir (13%).

Ekspertlərin rəyinə görə, əhəlinin müxtəlif vergi tutulmalarını rəsmiləşdirməməsinin səbəblərindən biri bu barədə əhəlinin yaxşı məlumatlandırılmamasıdır. Vətəndaşların çoxu bilmir ki, uşağın pullu kurslarda təhsil alması və ya pullu idman seksiyalarını getməsinə görə tutulan vergiləri düzgün rəsmiləşdirildiyi halda geri almaq mümkündür. Daha bir səbəb isə geri alınacaq kiçik məbləğin qarşılığında rəsmiləşdirmə qaydalarının son dərəcə mürəkkəb olmasıdır.

Yaponiyanın Nazirlər Kabineti ilkin büdcə balansının pisləşəcəyini proqnozlaşdırır

Hökumət dəftərxanası istehlak vergisinin müddətinin uzadılması nəticəsində 2018-ci maliyyə ilində dövlət büdcəsinin ilkin balansının pisləşəcəyini təxmin edir. NHK informasiya agentliyi bildirmişdir ki, 2018-ci ildə büdcə kəsiri ümumi daxili məhsulun təxminən 1,9 faizinə qədər artacaq.

Bu göstəricilər yanvar proqnozu ilə müqayisədə 0,2 faiz bəndi azdır. Buradan belə nəticəyə gəlmək olur ki, hökumətin 2018-ci ilə qədər il-

kin balans kəsirini bir faizlə məhdudlaşdırmaq barədə yaxınmüddətli məqsədinə çatması çətin olacaq.

Proqnoz göstəriciləri Yaponiyanın baş naziri Sindzo Abenin istehlak vergisinin dərəcəsini iki il yarım müddətə 8 faizdən 10 faizə qədər artırmaq barədə qərarının təsirini əks etdirir.

İlkin büdcə kəsiri o deməkdir ki, dövlət borcu xidməti üzrə xərclər istisna olmaqla hökumətin xərcləri dövlət xəzinəsi gəlirlərindən artıqdır.

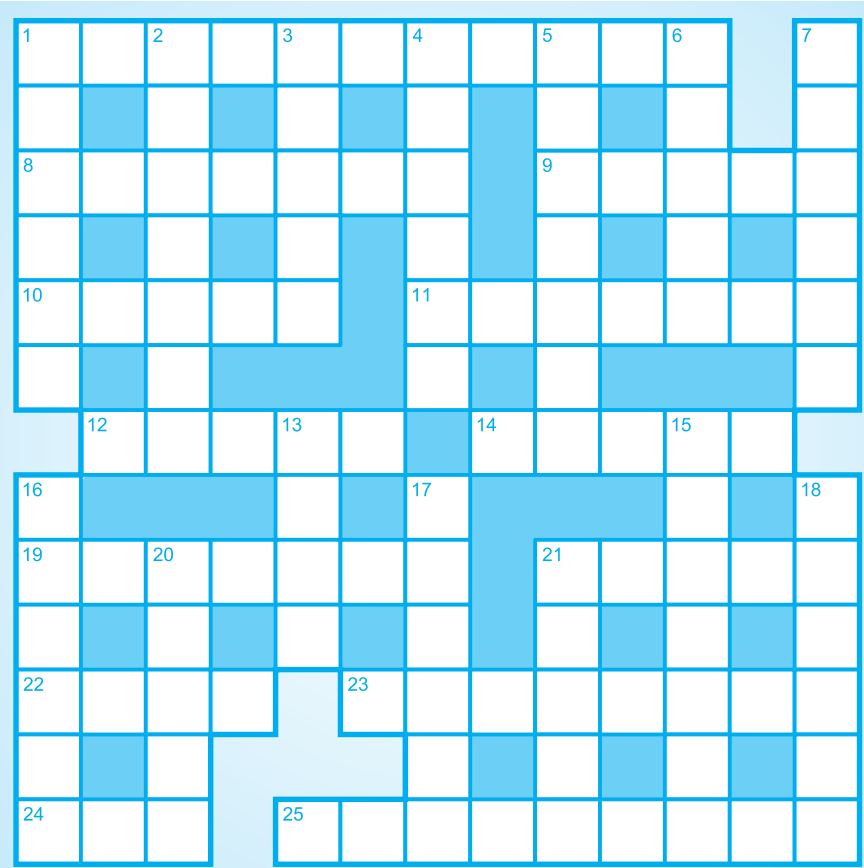
Böyük Britaniya 2017-ci ilədək Aİ-dən çıxmaq haqqında danışıqlara başlamayacaq

Yeni baş nazir Tereza Mey bəyan etmişdir ki, onun hökuməti bu il «Breksit» üzrə danışıqlara başlamayacaq.

Xanım Mey bu bəyanatı Almaniya kansleri Angela Merkel ilə birgə verdiyi mətbuat konfransında səsləndirmişdir. O, demişdir ki, «bütün mənfəətlərin aradan qaldırılması üçün ciddi və müfəssəl iş görülməsi ilə yanaşı, Avropa İttifaqından (Aİ) müvəffəqiyyətlə çıxmaq üçün» danışıqlara başlamağa bir qədər vaxt tələb olunur. «Bu danışıqlara başlamaq üçün hamımıza vaxt lazımdır və Birləşmiş Krallıq hələ bizim məqsədlərimiz aydınlaşdırılana qədər 50-ci maddəyə əsaslanmayacaqdır. Elə buna görə də, dediyim kimi, danışıqlara başlamaq 2016-cı ilin sonuna qədər baş verməyəcəkdir. Bu vaxt grafikinin hamının xoşuna gəlmədiyini başa düşürəm,

ancaq düşünürəm ki, indi baş verənlərə aydınlıq gətirilməsi üçün bu, çox mühümdür», - Tereza Mey qeyd etmişdir. Xatırladaq ki, Lissabon sazişinin 50-ci maddəsi üzv dövlətin Aİ tərkibindən çıxması üçün iki illik danışıqlar prosesinin aparılmasını nəzərdə tutur. Xanım Mey əlavə etmişdir ki, «biz mal və xidmətlərin ticarəti sahəsində Böyük Britaniya üçün bərabərhüquqlu alqı-satqı hüquqları əldə etmək istəyirik».

Almaniya kansleri xanım Merkel jurnalistlərə bildirmişdir ki, əslində, Böyük Britaniyanın danışıqlarda ən kiçik təfərrüatlarla bağlı öz mövqeyini müəyyənləşdirməsi və Avropa İttifaqı ilə gələcəyini necə gördüyünü dəqiqləşdirməsi üçün bu bizim maraqlarımıza uyğundur. Mey ona da dəqiqlik gətirmişdir ki, 50-ci maddə qüvvəyə minənə qədər Böyük Britaniya Aİ-nin «tam hüquqlu və öhdəlikli» üzvü olaraq qalır.

krəsvord

Yuxarıdan aşağı:

1. Qadın adı;
2. Hərbi-siyasi blok;
3. Qədim fransız rəqsi;
4. Kart oyununda termin;
5. E.ə I minillikdə Fələstin ərazisində yaranmış monoteistik din;
6. Tarixi Azərbaycan ərazisində, Urmiya gölünün sahilində yazılı mənbələrdə qeyd olunan mərkəzləşdirilmiş dövlət;
7. Kişi adı;
8. Yeni Qvineyanın pul vahidi;
9. Günəş sistemində Yupiter planetinin ən böyük peyki;
10. Məşhur İtaliya opera müğənnisi;
11. Respublikamızda rayon;
12. Kimyəvi element (qaz);
13. Kamerunda ən iri şəhər;
14. «Dərviş Parisi partladır» filmində Dərviş Məstəli şah obrazını canlandıran aktyorun adı.

Soldan sağa:

1. XIX əsrin sonu, XX əsrdə qabaqcıl Avropa incəsənətində aparıcı estetik cərəyan;
8. XIX əsrdə yaşayış-yaratmış görkəmli Azərbaycan şairəsi;
9. Bir çox ərəb ölkələrində pul vahidi. Həmçinin qədim çəki vahididir;
10. Başqırd və tatarlarda geniş yayılmış kişi adı;
11. Yaponiyada şəhər;
12. Neftçala rayonunda qəsəbə;
13. İnternet brauzer. İspan dilindən tərcümədə «dost» mənasını verir;
14. Musiqidə orta sürət tempini bildirən termin;
15. Kritin mifik hökmdarı;
16. Təkdırnaqlılar dəstəsinin atlar fəsiləsinə aid Afrika eşşəyi növünün əhli-ləşdirilmiş yarımövü;
17. Tibbdə geniş istifadə edilən dezinfeksiya məhlullarından biri;
18. Rusiyada çay. Həmçinin kiçikhəcmli

«Dərviş Parisi partladır» filmindən epizod (1976)

avtomobil markası; 25. «Təhminə» filmində Zaur obrazını canlandıran aktyorun adı.

Tərtib etdi: Rafael

Qəzetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı: 1. Qusman (Yuli); 2. Raritet; 3. Qraym; 4. Yəşəvi (Əhməd); 5. Nordvik; 6. Uşmal; 7. Tennis; 8. Kvas; 9. Əndəlib; 10. Mintac; 11. Maybay; 12. Sinhay; 13. Dırək; 14. Truba. **Soldan sağa:** 1. Qaraqayunlu; 2. Sarqasq; 3. Roman; 4. Artım; 5. Vivaldi; 6. Etika; 7. Əkbər (şah); 8. İndiana; 9. Toddi; 10. Torf; 11. Abdullah (Gül); 12. Çək; 13. Muxtarbay (Kantemirov).

idman

Olimpiya yığma komandamızın üzvləri Braziliyaya yola düşüblər

Rio-de-Janeyroda keçiriləcək XXXI Yay Olimpiya Oyunlarında iştirak edəcək idmançılarımızın və Azərbaycan nümayəndə heyətinin Braziliyaya yolasalması mərasimi keçirilib.

Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda keçirilən yolasalması mərasimində ölkəmizin id-

man komandamızın üzvləri təmsil edəcək 56 idmançıdan 36-sı ilk dəfə Olimpiya Oyunlarının iştirakçısı olacaq. Komandamız daha geniş beynəlmiləl tərkibə malikdir və əsasən titullu idmançılardan ibarətdir. Onların əksəriyyəti nüfuzlu beynəlxalq idman yarışlarında lisenziya qazanmaqla yanaşı, eyni zamanda, həmin ya-

idman cəmiyyətləri tərəfindən lazımı kömək göstərilib. Digər təşkilatı məsələlər - akkreditasiya, nəqliyyat, tibbi ləvazimat, idman geyimləri, xüsusi geyimlər və s. məsələlər də həll olunub. Nümayəndə heyətinin Rio-de-Janeyroya birbaşa və rahat şəkildə aparılması və avqustun 22-də Vətəno qayıtması üçün xüsusi çarter reysləri ayrılıb.

Son zamanlar dünya ictimaiyyətini narahat edən «Zika» virusundan idmançılarımızı qorumaq məqsədilə İdman Tibb Diaqnostika və Reabilitasiya İnstitutundan iştirakçıların əməliyyat əleyhinə sprey, kremlər və s. tibbi ləvazimatlar olan 100-dən çox çanta sifariş olunub. Sözügedən ləvazimatlar idmançılara və nümayəndə heyətinin digər üzvlərinə paylanılıb.

Azərbaycan komandasının Olimpiya kəndində salamlanması və bayrağımızın qaldırılması mərasimi isə bu gün - avqustun 3-də keçiriləcək.

Azərbaycan XV Yay Paralimpiya Oyunlarında 24 idmançı ilə təmsil olunacaq. Paralimpiyaçılarımız «Rio-2016»ya idmanın 6 növü üzrə 41 lisenziya qazanıb.

Ümumilikdə, Rio-de-Janeyroda keçiriləcək Yay Olimpiya Oyunlarında rekord sayda - 206 iştirakçı ölkə 306 medal uğrunda mübarizə aparacaq.

man ictimaiyyətinin nümayəndələri, idmansevərlər, KİV nümayəndələri iştirak ediblər.

XXXI Yay Olimpiya Oyunlarında yığma komandamız əvvəlki olimpiadalarla müqayisədə daha geniş tərkibdə - idmanın 18 növü üzrə 56 idmançı (57 lisenziya) ilə təmsil olunacaq. Bu, ötən Olimpiya Oyunları ilə müqayisədə 4 idman növü çoxdur. Azərbaycan triatlon, kamandan oxatma, velosiped və kano-slamon idman növlərində ilk dəfə təmsil olunacaq.

rışların qalibi olaraq dünya və Avropa çempionları adına layiq görülüb.

Rio-de-Janeyroda Azərbaycan gülüş, gimnastika və boks olmaqla, 3 hakimdə təmsil olunacaq. Bundan başqa, idmançılarımız 34 məşqçi, 6 həkim, fizioterapevtlər, texniki işçilər və digərləri müşayiət edəcək.

Hazırlıq prosesinin ardıcıl, planlı və mütəşəkkil aparılması üçün Azərbaycan Milli Olimpiya Komitəsi, müvafiq federasiyalar və

Velosipedçimiz beynəlxalq yarış 2-ci sırada başa vurub

Çin Xalq Respublikasında Beynəlxalq Velosipedçilər İttifaqının ikinci kateqoriyalı «Tour of Qinghai Lake» yürüşü yekunlaşıb. 13 mərhələdən ibarət mütəbər yarışın mükafatçıları arasında Azərbaycanın «Synergy Baku» kontinental komandasının təmsilçisi də yer alıb. Yarışın dördüncü və on ikinci mərhələlərində ikinci olan və son mərhələ öncəsi ümumi təsnifatda ikinci yerdə qərarlaşan komandamızın üzvü Matey Müqerli 95 km-lik son mərhələdən sonra mövqeyini qorumağı bacarıb. Bununla o, yarışın qalibi, Ukraynanın «Kolss» komandasının üzvü Sergey Laqutiye 37 saniyə uduzmaqla ümumi təsnifatda turnirin ikincisi olub. Bu uğurla təmsilçimiz aktivinə 150 UCI xalı yazdırıb.

Yunan-Roma gülüşü üzrə turnirin qalibləri mükafatlandırılıb

İyulun 30-da Balakən Olimpiya İdman Kompleksində əməkdar məşqçi, SSRİ idman ustası İsmayıl Çopseyevin anadan olmasının 70 illik yubileyinə həsr edilən yunan-Roma gülüşü üzrə turnirin qalibləri müəyyənənib.

Gənclər və İdman Nazirliyinin, Azərbaycan Gülüş Federasi-

yasının, Balakən rayon gənclər və idman idarəsinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən yarışda 2000-2002-ci il təvəllüdü 100-dən çox idmançı mübarizə aparıb.

Dünya Gülüş Birliyinin qaydaları əsasında təşkil olunan yarışda Elgün Hacıyev (42 kq), Fərid Cəfərov (46 kq), İsmayıl Hüseyinov (50 kq), Xasay Həsənlili

(54 kq), Əli Əlizadə (58 kq), Ruslan Hədisov (63 kq), Eldar Məmmədov (69 kq), Murad Şadrayev (76 kq), Laçın Vəliyev (85 kq) və Elxan Quluzadə (100 kq) fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıblar.

Qaliblər Balakən rayon gənclər və idman idarəsinin diplom və medalları ilə təltif olunublar.

Mövsümün sensasiyalı transferi

Argentinli futbolçu Qonsalo Hiquain İtaliyanın «Napoli» komandasından «Yuventus» klubuna keçərək beş illik müqavilə imzalamışdır. Bu transfer qarşılığında «Yuventus» «Napoli»yə 90 milyon avro ödəyəcək. Qeyd edək ki, Q.Hiquain «Napoli»yə 2013-cü ildə Madridin «Real» klubundan gəlmişdi. Keçən futbol mövsümündə o, «Napoli»nin heyətində 42 dəfə meydana çıxmış, 38 qol vurmuşdu.

mozaika

Taxta göydələnlərə maraq artır

Son zamanlar şəhərlərin ekoloji cəhətdən daha təmiz olması üçün müxtəlif ölkələrdə maraqlı təşəbbüslər gündəmədir. Bu baxımdan, taxta materialdan hazırlanmış tikililərin inşası geniş yayılıb.

Taxta ekoloji təmiz, «yaşıl» şəhərlər üçün əvəzəlməz materialdır. Taxtadan hazırlanmış göydələnlərə artıq bir sıra şəhərlərdə rast gəlmək olar. Bu yaxınlarda İsveçin Skelleftea şəhərində də 19 mərtəbəli göydələnin inşası planlaşdırılır. Mədəniyyət mərkəzi və otel kimi istifadəsi nəzərdə tutulan bu tikiliyə «Sida vid Sida» (yan-yana) adı verilib. Şəhərdə mövcud yaşillıq ərazinin qorunub saxlanması, eyni zamanda, zəngin ağac sonayesinə dəstək məqsədilə belə bir layihənin icrasına qərar verilib. «Sida vid Sida» Skandinaviya ölkələrində taxtadan hazırlanmış ən hündür tikili olacaq.

Göydələnin inşasının 2019-cu ildə başa çatdırılması nəzərdə tutulub.

Qeyd edək ki, 2012-ci ildə Melburnda, 2014-cü ildə Bergendə, ötən il isə Londonda inşa edilmiş taxta tikililər bu tendensiyanın sür-

rətə genişləndiyini göstərir. Mütəxəssislər məhz inşaat sektoru üçün adı taxtadan bir neçə dəfə daha dayanıqlı taxta materialın istifadəsini mümkün olduğundan bəhs edirlər.

texnologiya

Qlobal temperatur göstəriciləri yeni rekordlar vurur

BMT Xəbərlər Mərkəzinin məlumatına görə, 2016-cı il meteoroloji müşahidələrin bütün tarixi ərzində ən isti yay ola bilər. İlin birinci yarısının orta temperaturu XIX əsrin sonunda başlayan sənayeləşmədən əvvəlki göstəriciləri Selsi ilə 1,3 dərəcə geridə qoyub.

Dünya Meteorologiya Təşkilatının (DMT) nümayəndəsi Devid Karlson deyib: «Söhbət orta göstəricidən yüksək göstəricilərdən getmir. Biz əvvəllər qeydə alınmış bütün rekordları üstələyən göstəricilərdən danışırıq. İlin birinci yarısında bu rekordların hamısı təzələnilib. Biz həm havanın temperaturunda, həm atmosferdə göstəriciləri gözlədiyimizdən xeyli çox olan karbon qazının miqdarında, həm də Arktika buzlaqlarının əriməsi sürətində sığrayış müşahidə edirik».

Kəskin iqlim dəyişikliyindən irəli gələn mülahizələr ABŞ-ın Milli Okean və Atmosfer Tədqiqat-

ları İdarəsinin və NASA-nın Qoddard adına Kosmik Tədqiqatlar İnstitutunun mütəxəssislərinin iki müstəqil məruzəsində şərh olunub. Orta temperatur durmadan artır. İyun ayı rekordlar sırasında 14-cü ay olub. Temperatur sonuncu dəfə 1984-cü ilin dekabrında orta göstəricidən aşağı düşüb.

DMT-nin başçısı Petteri Taalas deyib: «Hər ay bizə yeni rekordlar gətirir. Biz bu meylli uzun illərdə müşahidə edirik. 2015-2016-cı illərdə iqlim dəyişiklikləri göstəriciləri güclü El-Ninyo fenomeni fonunda yeni rekordlar vurub».

Alimlər xəbərdarlıq edirlər ki, «Qlobal qızdırıcı» El-Ninyo başa çatdı da, pənar qazları havaya təsir etməyə davam edir. Onların proqnozlarına görə, kəskin iqlim dəyişiklikləri ilə əlaqədar təbiət kəskinləşməsinin - tropik siklonların, dözülməz isti və leysan yağışları dövrlərinin sayı artacaq.

ekologiya

«D» vitamini sağlamlığı möhkəmləndirir

Danimarkalı alimlərin apardığı tədqiqatla sübut olunub ki, orqanizmində kifayət qədər «D» vitamini olan insanların sağlamlıq göstəriciləri başqalarına nisbətən daha yaxşıdır. Mütəxəssislər 95 min pasiyentin müayinə məlumatlarını təhlil ediblər.

Ekspertlər deyirlər ki, «D» vitamini çatmayanda ürək-damar xəstəliklərinə, habelə xərçəngə və II tip diabetə tutulma ehtimalı artır. Qanında yetərinçə «D» vitamini olmayan pasiyentlərin sağlamlığı elə

də möhkəm deyil.

Alimlər bu göstəriciləri yaxşılaşdırmaq üçün istənilən mövsümdə və havada gündüz gəzintisini tövsiyə edirlər. Yayda gün altında qalmaq da məsləhət olunur.

«D» vitamini həb şəklində sümüklərini möhkəmləndirmək və sınıq riskini azaltmaq üçün yalnız təqəddürlərə tövsiyə edilir. Bundan əlavə, təcrübə yolu ilə sübut edilib ki, irsiyyət də «D» vitamininin səviyyəsinə müəyyən təsir göstərir.

tədqiqat

Dəfnə yarpağı

Dəfnə yarpağından çayın və təbii dərmanların tərkibində istifadə edilir. Şorbaya, balıq və et xörəklərinə xoş ətir vermək üçün qatılır. Bununla yanaşı, dəfnə yarpağının tibbi faydası çox böyükdür. Məsələn, dəfnə yarpağının ətri vücudu, beyni sakitləşdirir və dinclik əhvalı yaradır. Qeyd edək ki, dəfnə yarpağının müalicəvi xüsusiyyətlərindən ilk dəfə qədim yunanlar istifadə ediblər. Yarpaqlar güclü soyuqdəymə əleyhinə və sakitləşdirici xüsusiyyətə malikdir. Hətta epilepsiya zamanı həddən artıq faydalıdır.

Bundan başqa, dəfnə yarpaqları nəfəs yollarını təmizləyir, xolestrinin səviyyəsinə nəzarət edir, stressi azaldır, yuxusuzluğu müalicə edir, yüksək təzyiqli nizamlayır. Dəfnə yarpağının faydalarından yararlanmaq

üçün onu xörəyə qatmaq və ya isti suda dəmləməsinə hazırlamaq olar. Başqa bir faydalı vasitə də yandırılmış dəfnə yarpaqlarının qoxusudur. Yarpaqlar bir fincana qoyulub yandırılır və dərhal alovu söndürülür. Bundan sonra üstünün ətri otağa yayılır. Mətbəxdə dəfnə yarpağından başqa məqsədlər üçün də istifadə etmək olar. Dəfnə yarpağı mətbəx bəcəyi ilə mübarizədə əvəzsiz vasitədir. Həm də bu vasitə uşaqlar və ev heyvanlarının üçün tamamilə zərərsizdir. Dəfnə yarpağının bu faydasından yararlanmaq üçün otağın küncələrinə bir neçə yarpaq düzmək tövsiyə edilir. Dəfnə yarpaqlarından həm təzə, həm də qurudulmuş halda istifadə etmək olar. Lakin qurudulmuş yarpaqlar daha effektiv hesab edilir.

EVDƏ LAZIM OLAR

«Wi-Fi» qəbuledicisinin optik analoqu yaradılıb

texnologiya

«Facebook Connectivity Lab» laboratoriyasının mütəxəssisləri hava ilə ötürülən optik rabitə siq-nallarının aşkarlanması üçün yeni konseptual yanaşma təqdim ediblər.

Yeni texnologiya ucqar yerləri internetlə təmin etməyə imkan verəcək sürətli simsiz optik şəbəkələr üçün əsas ola bilər. Laboratoriya dünyada təxminən dörd milyard insanı internetə çıxışla təmin edəcək texnologiyaların hazırlanması ilə məşğuldur. Tədqiqatçıların sözlərinə görə, insanların çox hissəsi simsiz rabitə infrastrukturunun ölçətinə çatmadığı yerdə - əsasən kənd yerlərində yaşamasına görə internetə qoşulmaq imkanından məhrumdur: «Biz insanların bir-birindən uzaq yaşadığı ərazilər

üçün optimallaşdırılan kommunikasiya texnologiyalarını inkişaf etdiririk».

Tədqiqatda «facebook» mütəxəssisləri işığı toplamağa və onu kiçik fotodetektora cəmləşdirməyə imkan verən ənənəvi optika əvəzinə flüoresent materiallardan istifadə metodunu nümayiş etdiriblər.

«Facebook Connectivity Lab»-ın əməkdaşı Tobias Tike qeyd edib ki, biz bir rəngi udan, digərini buraxan flüoresent optik liflərdən istifadəni nümayiş etdirdik. Optik liflər geniş ərazidə istənilən istiqamətdən gələn işığı udur və optik lifin içindən keçən şüalanarı işıq onu kiçik, lakin sürətli fotodetektora göndərir.

Alimlər məlumatları saniyədə iki qıqabıt sürətlə qəbul edən və ötürən «Wi-Fi» qəbuledicisinin analoquunu yaratmağa nail olublar. Alimlər qeyd ediblər ki, flüoresent optik liflərin udduqları rəngdən fərqli rəngi şüalandırması faktı sistemə daxil olan işığın parlaqlığını artırmağı mümkün edib. Bu yanaşmadan günəş işığının toplanması üçün rəng dəyişikliyinə əhəmiyyət kəsb etmədiyi lüminesent konsentratörə istifadə olunub.

Tədqiqatda görə, texnologiya informasiyanı ötürücü və qəbuledici bir-birini bilavasitə görəcək vəziyyətdə yerləşməyəndə göndərməyə imkan verir.

Müdrilər deyib ki...

«İnsanlara aldandıqlarını başa salmaq, onları aldatmaqdan daha çətindir».

Mark Tven (1835-1910)

